

## Našli smo pravi svinčnik

Vrsta gospodarskih ukrepov, ki smo jih začeli uveljavljati sredi minulega leta, že kaže svoje sadove. Skrajneži — tudi tokrat jih je bilo na pretek —, ki so z vzvišenim nasmehom in z veličastnim zamahom roke pripovedovali: »Saj se poznamo! Nemogoče je, da bi to obveljalo! Kar preko noči se ne da!« so umolkni. Njihove napovedi se niso uresničile. Ukrepi so resda zelo trdo in brez prizanašanja posegli v raj našega močno administrativno vodena gospodarstva, toda obveljali so!

Gospodarstvo je treba ustaliti; zaježiti je treba nenehni porast cen, v katerem so vsa merila za izračunavanje storilnosti izgubljala svojo vrednost — to je povelje, ki ga je narekoval razvoj. Ustališev gospodarstva pa hkrati pomeni tudi intenzifikacijo. Poprej nam je bilo nemalokrat popolnoma vseeno, koliko in za koliko naredimo, saj smo lahko vse nevesčnosti v proizvodnji izravnali z na široko odprtim ventilom cen.

Zdaj je precej drugače. Cene so obstale. To nas je prisililo, da smo začeli iskati in brskati drugod. Prišli smo resno gospodariti in tehtati svoje zmogljivosti. Končno smo le našli svoj lastni svinčnik, s katerim računamo. Gospodarski svinčnik je to. Piše nam številke o tem, kolikšna je vrednost naših osnovnih sredstev, koliko je vredno, to kar naredimo, piše nam izračune, kako so izrabljene proizvodne naprave, seštevava število delavcev v tovarni in računa, koliko kdo naredi. Narekuje nam razmisljanja o številu zaposlenih in o tem, če v naši tovarni morda le ni preveč delavcev. Marsikje se že pogovarjamo o tem, koliko ljudi imamo odveč in o tem, koga bi kazalo odpustiti in koga obdržati! Zdaj že vemo, da bomo obdržali boljše, pridne, marljive.

Lahko smo veselji ugotovitve, da se naša dejavnost, morda bolj učeno: dejavnost subjektivnih sil v gospodarstvu, odvija v pravi smeri. Nekaj pa nam kljub vsemu še vedno manjka: intenzifikacija gospodarstva in zaposlenih je v neposredni zvezi s sistemom nagrajevanja. Nagrajevanje pa smo zadnje čase vse preveč zanemarili.

Rezultati kažejo, da ga vse premalo oblikujejo kolektivi, vse preveč pa finančni strokovnjaki iz računovodstev. To ni nepopravljiva napaka, veliko boljše pa bo, če bo v sistemu delitve osebnih dohodkov sodeloval ves kolektiv in vsak posameznik neposredno. Vsakomur mora biti omogočeno, da bo brez težav sam in sproti lahko izračunal, koliko je zaslužil. To bomo dosegli le, če bomo sistem nagrajevanja izpolnili tako, da bo neposredno podrejen ekonomiki in rentabilnosti poslovanja ter uspehom dela. Če se bomo v svoj dejavnosti usmerili še sem, bodo uspehi toliko večji.

M. JAKOPEC

PRESEDNIK ZLETNEGA ODBORA IVAN JURKOVIC:

## „Pridite z istim uspehom in istim vremenom!“

**Predsednik zvezne skupščine tovariš Edvard Kardelj: pokrovitelj letošnjega Zleta bratstva in enotnosti v Karlovcu — Na sobotni slavnostni akademiji bo verjetno telovadil tudi Miro Cerar — Pohvale novo-meškemu zletu — Karlovac živi te dni samo še za zlet**

ših točk triurnega programa. Pridite z uspehom, ki ste ga dosegli v nedeljo in z istim vremenom: to

bo jamstvo za lep uspeh! Poudaril bi rad, da vas v Karlovcu že težko pričakujemo, saj bi vam radi

povrnili gostoljubnost iz pred 5 let.

Tovariš Edvard Kardelj je pokrovitelj letošnjega Zleta bratstva in enotnosti. Vi ste bili v delegaciji, ki ga je pred kratkim obiskala?

Tovariš Kardelj nas je najtopleje sprejel; priznati moram, da kaj ta takega nismo pričakovali. Bili smo navdušeni, saj smo bili pri njemu več kot eno uro. Kot vse kaže,

bo letošnji pokrovitelj zleta prišel k nam že v soboto, 12. junija zjutraj, naše mesto pa bo zapustil po končanem zletu.

— Kakšna bo sobotna akademija?

— Akademija bo na škarkarskem igrišču v Sanacu: prvih dvajset minut je namenjen recitalu (dve točki bodo prispevali tudi Novomeščani), v nadaljevanju pa bodo nastopili gimnastičarji iz Karlovca in naši najboljši; verjetno bodo karlovski ljubitelji telovadbe lahko pozdravili tudi najboljšega jugoslovanskega športnika, dvakratnega evropskega prvaka Mira Cerarja!



STARO MESTO — KARLOVAC! ČEPRAV DOSTI MLAJŠE KOT NOVO MESTO, IMA LEPO OHRANJENO MESTNO JEDRO STARIH MEŠČANSKIH HIŠ, KI JIH OBDAJA ŠESTEROKOTNA ZVEZDA — SANAC, IN ČEPRAV NI »NOVO MESTO«, RASTO V NJEM STANOVANJSKI BLOKI IN NEBOTIČNIKI MNOGO HITREJE KOT KJE DRUGJE. TO JE DANES MODERNO INDUSTRIJSKO MESTO S 40.000 PREBIVALCI, HKRATI PA PRILJETA KRAJ ZA LETOVANJE, LOV, RIBOLOV IN DRUGE VODNE ŠPORTE. V NEDELJO PRČAKUJE VES OKRAŠEN TISOČE MLADIH ŠPORTNIKOV IN GOSTOV IZ BOSNE, HRVASKE IN SLOVENIJE NA VELIKI MANIFESTACIJI BRATSTVA IN ENOTNOSTI NARODOV VSEH TREH REPUBLIK. NA SVIDE-NJE V KARLOVCU!

VEČ TISOČ LJUDI NA PRIREDITVAH V ČRNOMLJU

## ...hodi k nam na kres...

...so vabile v soboto zvečer kresnice s svojo pesmijo po Črnomlju. Čeprav so nizki oblaki grozili z dežjem, je bila vsa cesta proti postaji polna ljudi. Okrog naravnega amfiteatra se je zbralo več kot 3000 domačinov in gostov.

Na travniku je zagorel kres in prvi so zapeli Dragatuščani: »Cveče mi pole pokrilo...« pa »Lepo Anko« in »Zumberačko«. Lilo je kot iz škafo, vendar kolaši in gledalci niso odnehali, dokler s pesmijo in vriskanjem niso dežja odgnali. Pobrskali so tudi po stari zakladnici belokranjskih pregovorov in vraž, pa spet zapeli in zaplesali.

Legendarni ljudski pevec Jazo je padel v vrstah borcev za svobodo. Na kresovanju nam je njegovo umetnost predstavil Evgen Cestnik iz Dragatuša, ki je zaigral na orglice in »gudaloe«, star ljudski instrument, ki si ga je sam napravil iz

glinastega lonca, svinjskega mehurja in sirkove palice.

In za konec so prišli še Semičani s svojo »ohceto«. Ko so kresovalci izterjali denar za »šrangoa«, so ohcetni lahko prenesli mlado čez hišni prag in svatbeno veselje se je začelo. Hišna mati je predala nevesti gospodinjstvo in ji zaželela zdrav, priden in močan rod. Potem pa polka in puštertanc in štajerš, ki so se s pesmijo

in vriskanjem razlili po vsem Črnomlju, da je še dolgo v noč odmevalo od miz in plesišč...

### Prekmalu je minilo

Tudi v nedeljo zjutraj je bilo zelo slabo vreme, saj je rosilo ali kazalo na dež po vsej Sloveniji. Kljub temu so prihajali avtomobili v Črnomelj eden za drugim.

(Nadaljevanje na 5. str.)

### POSEBEN VLAK V KARLOVAC

Mladina, ki bo nastopila na množičnem nastopu v Karlovcu, bo odšla tja s posebnim vlakom, ki ima odhod iz Novega mesta v nedeljo, 13. junija, ob 4. uri zjutraj. Vozni red vlaka je sledeč:

Novo mesto — Bršljin	4.00
Kandija	4.03
Semič	4.35
Črnomelj	4.50
Gradac	5.00
Metlika	5.20

Povratak posebnega vlaka iz Karlovca je v nedeljo zvečer ob 22. uri (ob desetih). Mladina izven Novega mesta (Trebne, Mokronog, Vavta vas, Brusnice, Dolenjske Toplice, Žužemberk, Smarjeta in Sentjernej) ima preskrbljeno prehrano in prenočišče po točno določenem razporedu. Vse informacije dobite pri Medobčinskem zletnem odboru, telefon 21-291, Novo mesto.

20 let

### »Celjskega tednika«

Ta teden praznuje »CELJSKI TEDNIK«, časnik bivšega celjskega okraja, dvajseto obletnico ustanovitve ter izhajanja. V soboto zvečer bo v počastitev 20. obletnice lista ter 20. obletnice osvoboditve svečana akademija v Slovenskem ljudskem gledališču v Celju. — Kolektiv »CELJSKEGA TEDNIKA« čestitamo k lepemu jubileju in doslej opravljenemu delu ter mu želimo tudi v bodoče kar največ novih uspehov pri odgovornem poslanstvu.

Uredništvo in uprava Dolenjskega lista

### Vreme

od 10. do 20. JUNIJA

Nekako do 12. junija nestalno s pogostnimi padavinami in ohladitvami, zlasti okrog 12. junija. Od 13. junija dalje bo prevladovalo lepo vreme, vendar včasih še krajevne plove in nevihte. Orog 20. junija poslabšanje vremena.

Dr. V. M.

# KRVODAJALSTVO- družbena naloga

Brez transfuzije si sodobne medicine ne moremo več zamisljati. Prostovoljno krvodajalstvo, ki se je pri nas razvilo po vojni, je še vedno edini vir oskrbovanja bolnišnic s krvjo, ki rešuje življenja operirancev, porodnic in ponesrečencev.

Doslej se je s propagiranjem prostovoljnega krvodajalstva in z zbiranjem krvodajalcev ukvarjal pri nas edino Rdeči križ. Lani je 2425 krvodajalcev prostovoljcev iz novomeške občine darovalo transfuzijski postaji v novomeški bolnišnici 435 litrov krvi. S to krvjo je bilo rešenih na desetine življenj, mnogi operiranci, porodnice in ponesrečenci pa so okrevali lažje in hitreje kot bi sicer, ker so jim zdravilni lahko pomagali s krvno plazmo. V novomeški bolnišnici so lani uporabili transfuzijo v 447 primerih.

Ze zgolj to, kar smo našteali, dokazuje, da se je prostovoljno krvodajalstvo pri nas močno razmahnilo, da ima velik pomen in je že preraslo okvire Rdečega križa, in mora krvodajalstvo postati splošno družbena naloga in družbena skrb.

Ne smemo pozabljati, da pomeni darovati del svoje kr-

vi v zdravstvene namene, sodelovati v najbolj humanem dejanju, ki si ga lahko zamislimo. Dva deciltra krvi, ki ju nekdo daruje, lahko rešita življenje ponesrečenca, operiranca ali porodnice. Pri pomoreta lahko k temu, da bo mati dveh ali morda treh otrok ostala pri življenju, njeni otroci pa ne bodo sirote. Darovana kri lahko prepreči smrt hranitelja družine, ter to, da bi po njegovi smrti morala družba skrbeti za vdovo in neposkrbljene otroke. Darovana kri lahko vrne tovarni in proizvodnji delavca, ki se je ponesrečil, veliko hitreje kot bi se ta brez transfuzije vrnil na delo.

Prostovoljno krvodajalstvo je torej res družbena naloga in ne samo naloga Rdečega križa. O tem, kako zagotoviti transfuzijski postaji dovolj krvodajalcev morajo zatorej poleg Rdečega križa razmišljati tudi sindikat, vodstva podjetij in ostale družbene organizacije ter aktivno sodelovati pri zbiranju krvodajalcev. Samo tako bomo bolnišnici zagotovili dovolj krvi, s katero bo reševala življenja porodnic, ponesrečencev in operirancev.

M. JAKOPEC

## ZUNANJEPOLITIČNI TEDENSKI PREGLED

»Češkoslovaški narod želi prav tako kot jugoslovanski narodi živeti v miru in mirno razvijati svoje državo. Zato obe naši državi skupaj s Sovjetsko zvezo in drugimi deželami socialistične skupnosti aktivno sodelujejo v vseh akcijah boja za mir.« Tako je povedal predsednik Češkoslovaške republike Antonin Novotny na velikem mitingu, ki so ga ob Titovem obisku privedli v plzenskih avtomobilskih tovarnah. Novotny je še dodal, da se obe državi »zavzemata za izvajanje načel miroljubne koeksistence med državami z različno družbeno ureditvijo, za likvidacijo žarišč in vzrokov medsebojne napetosti, za popolno in splošno razorožitev. Obe naši državi nasprotujeta vsem oblikam imperializma, kolonializma, vsem agresivnim akcijam, ki ogrožajo svobodo narodov in demokracijo. To so osnova načela, ki so v zunanji politiki skupna našima državam.« In dalje: »Samo po sebi se razume, da si načel miroljubne koeksistence ne zamašljamo tako, da bi tolerirali politiko reakcionarjih sil, politiko kontrarevolucije. V politiki miroljubne koeksistence vidimo pot za preprečevanje vojn, pot k svobodi vseh narodov, pot k demokratičnemu in naprednemu razvoju človeštva. To je politika sporazumevanja in zbliževanja med narodi, politika zbiranja vseh progresivnih sil proti silam agresije.«

Ze teh nekaj besed češkoslovaškega predsednika pove, da se glede poglavitnih vprašanj mednarodne politike naši državi strinjata in da zato obema predsednikoma tudi ni bilo težko najti skupna izhodišča pri ocenah sedanjega položaja.

četudi so glede tega nekateri razločki, ki pa niso, da bi jih obešali na veliki zvon. Ze to, da je Tito prišel v ČSSR, pomeni, da je razvoj v tej deželi pripeljal njihove voditelje do takih spoznanj, od katerih

## Tito v ČSSR

je možno najti stične točke za pogovornje. Od zadnjega Titovega obiska v Pragi že 19 let, tam je bil nazadnje leta 1946. Stične točke pa niso zgolj na področju mednarodne politike. Na področju gospodarstva si vsekakor lahko obojestransko koristijo, če bi sodelovanje na tem področju še bolj razvili. Trgovina nenehno narašča, letos bo na primer za desetino večja od lanske in je v obeh straneh znašala 152 milijonov dolarjev. Največ koristi pa bi imeli, če bi zlasti razvili industrijsko sodelovanje. V ČSSR so tovarne s staro tradicijo in bogatimi proizvodnimi izkušnjami, nam pa je svetovni trg bolj odprt in bi imeli od sodelovanja oboji veliko korist. Potlej se na Češkoslovaškem zanimajo za letovanje na našem morju, da o naših pristaniščih, ki bi mogla služiti tudi češkoslovaškemu gospodarstvu, niti ne govorimo.

Drugo stično področje pa so nedvomno izkušnje iz notranjega razvoja bodi na političnem bodi na

gospodarskem področju. Na Češkoslovaškem prihajajo po dvehletnih razpravah do spoznanja, da z vrha vodeno gospodarstvo le ne omogoča največje možne gospodarske učinkovitosti, ker pač proizvajalec ostaja ob strani. Kot poglavitne postavljajo zdaj: rentabilnost, visoko delovno storilnost, skrčevanje stroškov, velikoserijsko proizvodnjo, specializacijo in kooperacijo, hkrati pa še to, kako bi bil delavec zainteresiran za večje gospodarske uspehe. Brez samohvale vendar lahko rečemo, da smo si glede vsega tega nabrali pri nas precej izkušenj, ki njim lahko precej pomagajo, da se lahko izognejo tavnem. Seveda ubirajo svojo pot, saj je bil tudi njihov zgodovinski razvoj drugačen kot pri nas, pa bi bilo nesmiselno, če bi izkušnje kar mehanično prenašali.

Predsednik Tito je zdaj na obisku v Nemški demokratični republiki in potlej pojde še v Sovjetsko zvezo. Dogodek, ki je pretekli teden potisnil vse druge, je nedvomno najnovejši uspeh Človeka, pisano z veliko začetnico. Tudi Američanom se je posrečilo stopiti v vesolje. Edward White se je 20 minut »sprehajal« po vesolju, privezan na 7,5 m dolgo vrvi. In še drug uspeh je dosegla posadka te vesoljske ladje. Vesoljska ladja »Gemini 4« je 95 krat letela okrog Zemlje. McDivitt in White sta veliko fotografirala ter opravila celo vrsto znanstvenih poskusov, ki bodo prav prišli kozmonavtom, ki se bodo podali na Luno. Ze se slišijo glasovi, da bo to že kar kmalu. V ZDA računajo, da se bo to pri njih zgodilo že leta 1968.

## Tečaj za tuje ribiče na Otočcu

Znana nemška tvrdka Hanns Balzer iz Lauterbacha v Hessenu, ki med drugim izdeluje tudi ribiški pribor in ima svoja zastopstva po vseh deželah Evrope in ostalega sveta, prireja za petične ribiče tečaje o ribolovu. Predstavniki tvrdke so pred nedavnim obiskali Otočec in dolino Krke ter bili navdušeni nad ribjim bogastvom naših voda v reviji o ribištvu »Ankerkurier« so posvetili celo številko Otočcu in se odločili pri nas prirediti ribolovne tečaje za tuje ribiče. Prva skupina, v kateri bo 8 do 10 tujih ribičev, bo prišla na Otočec že 26. junija. V oktobru bo tvrdka

Hanns Balzer privedla na Otočec večjo skupino tujih ribičev na lov na sušce.

## Za 568 milijonov kmetijskega blaga

V prvih treh mesecih letos so družbena kmetijska posestva iz Kočevja (KGP) prodala za 568 milijonov dinarjev kmetijskega blaga, kar je skoro 31 odstotkov več od lanskega leta. Na to so deloma vplivale večje prodajne cene, precej več so tudi prodali goveje živine, svežega mleka in drugih mlečnih izdelkov. Manjša prodaja od lanskega leta je opazna pri prašičih, juncih in teletih, maslu, drvih in tehničnem lesu.

V vsako hišo  
DOLENJSKI LISTI

## Vodovod na Hrastu je končan

Pred dnevi so odšli s Hrasta zadnji delavci meliškega Komunalnega podjetja, ki so gradnjo vodovoda povsem končali. Vodo so prebivalci Hrasta imeli že lani, vsa druga dela (urejanje rezervoarjev in črpalnic) pa so opravili letos.

Vsaka hiša ima svoj vodni števec, tako da bodo ljudje plačali le toliko vode, kolikor jo bodo v resnici porabili.

Občan Hrasta so pitne vode zelo veselji in se lepo zahvaljujejo tako Skupnosti ZTP podjetij Ljubljana, ki je tej partizanski vasi prispevala 12 milijonov za gradnjo vodovoda,

kot tudi domači občini za prispevek 6 milijonov manjkajočih sredstev. Vsa dela so namreč veljala okoli 19 milijonov dinarjev.

## ITAS: 766 ton izdelkov

V prvih štirih mesecih so v Itasu v Kočevju naredili 766 ton raznih izdelkov ali 221 ton več kot v prvih štirih mesecih lani. Vendar pa v proizvodnji niso dosegli vseh predvidenih nalog, predvsem zaradi pomanjkanja materiala, prostorov, strokovnih kadrov in kvalificiranih delavcev.

## KRŠKO: med delom nobenih sestankov

Podjetja, ki so imela navado sklicevati sestanke ali posvetovanja kolektiva, organov upravljanja in strokovnih kolegijev med delom, so večkrat po nepotrebem ustavljala proizvodnjo in trošila dragocen čas za zadeve, ki bi jih lahko rešili pred delom ali po njem. Malokdo se je zavedal, da prekinitev dela ne prinaša koristi, kvečjemu izgubo, ki je tem večja, čim bolj je razgibano sestankarstvo. Zboru delovnih skupnosti OBS se je zdelo potrebno pozvati podjetja k redu, tako da v prihodnje ne bi med delom zapravljali časa za nobene sestanke, razen za res nujne.

## TEDENSKI NOTRANJEPOLITIČNI PREGLED

• **KATASTROFA V KAKNJU** — 115 MRTVIH je terjala huda katastrofa v rudniku Kakanj v Bosni in Hercegovini. Nesreča se je zgodila v ponedeljek ob 12.25 zaradi eksplozije metana. Epicenter je bil na koti 381. V jašku »Orasi« je bilo ob nesreči okrog 200 rudarjev. Reševalne ekipe z najmodernejšimi pripomočki so se takoj začele prebijati proti kraju nesreče, da bi rešile tiste, ki so še kazali znake življenja. Mnogim ni bilo več pomoči. Precej je poškodovanih. To je zares velika bol, ki jo čutimo prav vsi. Po vsej Jugoslaviji je vest o nesreči povzročila globoko žalost. To je ena največjih rudarskih katastrof v naši državi v zadnjih 30 letih. Vzroki še niso znani. Družinam preminulih so nudili prvo pomoč v znesku po 100 tisoč dinarjev.

• **PODPORA NAPREDNIM UKREPOM** je dolžnost vseh subjektivnih sil, ki ne smejo popuščati težnjam, ako te vlečejo nazaj. Tako je menil izvršni odbor glavnega odbora SZDL, ko je razpravljal o ukrepih za stabilizacijo našega gospodarstva. Podoben sklep je bil sprejet tudi na nedavnem plenumu CK ZKS, ki je razpravljal o perečih družbeno ekonomskih vprašanjih in o nalogah komunistov. Uvodno besedo o tem je imel član izvršnega komiteja Franc Popit. Predvsem je poudaril, da se je treba na današnji stopnji razvoja proizvodnih sil vključevati v veliki svetovni trg. Spodbujati je treba proizvajalce, da bodo razvili vse svoje pobude in ustvarjalnost. Njim pripada največji delež odgovornosti in naporov. Rešitev gospodarskih problemov je samo v večji produktivnosti, v skladnosti med potrošnjo in ustvarjenimi možnostmi, med izvozom in uvozom. V novih razmerah bodo lažje poslovala podjetja, ki bodo s specializacijo, kooperacijo in integracijo organizirala so-

dobno proizvodnjo, velikoserijsko, poceni, kvalitetno in konkurenčno na svetovnem in domačem trgu. — **Politični sekretar Miha Marinko** je v razpravi med drugim dejal, da bo novi sistem, ki se pripravlja, terjal izkoriščanje vseh notranjih rezerv in da je treba zagotoviti realni standard za mestno prebivalstvo.

• **TEZE O MESTU, VLOGI IN NALOGAH TISKA, RADIA IN TELEVIZIJE** so že

## Katastrofa v Kaknju

nekaj dni v javni razpravi. Sestavila jih je komisija zveznega odbora SZDL za politično in idejnovzgojno delo, in sicer z namenom, da bi politična in kulturna javnost povedala svoje mnenje in predloge, kako bi tisk, radio in televizija čim bolj popolno opravljali svojo družbeno funkcijo, kakšno je njihovo mesto v razvijanju družbeno ekonomskih odnosov. O tezah bodo obširno razpravljali v organizacijah in vodstvih Socialistične zveze delovnega ljudstva, o njih pa bodo posebej razpravljali tudi novinarji v okviru svoje profesionalne organizacije.

• **ZA VARNOST PEŠCA IN KOLESARJA V PROMETU** je naslov vsejugoslovanske akcije, ki bo trajala od 1. junija do konca oktobra. Ker gre za pešce in kolesarje — piše urednica Dela Vanda Škodnik v uvodniku, posvečenem tej prometnovzgojni akciji — ki so najštevilnejši in hkrati tudi najbolj ogroženi, bodisi da gre za nevednost ali zavestno kršenje predpisov, mora biti uspeh

akcije skrb vseh nas, ker je tudi namenjena vsem.

• **PRVI SEMINAR ZDRUŽENIH NARODOV O NARODNOSTIH**, ki je v teh dneh v Ljubljani, je namenjen predvsem izmenjavi izkušenj pri reševanju nacionalnih problemov. Vabilu se je odzvalo 20 povabljenih držav, razen tega pa še Grčija in Turčija kot opazovalki, čeprav nista bili povabljeni. Od povabljenih se ne udeležujejo seminarja Indonezija (ker je izstopila iz OZN), Belgija in Filipini. Seminarju prisostvuje tudi zastopnik generalnega sekretarja OZN U Tanta John Humphrey.

• **20 LET KRVODAJALSKE AKCIJE** je priložnost, ko je treba izreči še posebno zahvalo vsem, ki so darovali svojo kri za sočloveka. V 20 letih, kolikor časa obstaja pri nas organizirana krvodajalska služba, je bilo konzervirano v naši republiki 183.630 litrov krvi.

• **IZPOPOLNJEVANJE NOVIH ZAKONOV NA PODROČJU GOSPODARSTVA** je naloga, za katero naj bi se po mnenju centralnega sveta Zveze sindikatov Jugoslavije zavzemale delovne organizacije. V centralnem svetu menijo, da bi bilo treba uvodne določbe temeljnega zakona o podjetjih čim bolj konkretno obdelati v statutih, da bi zagotovili ugodnejši položaj delovnih ljudi v vlogi samoupravljalcev. Na podlagi dosedanjih izkušenj bi bilo treba jasneje urediti razmerja med organi samoupravljanja in vodilnimi organi in strokovnimi službami, ker je od tega v mnogočem odvisna učinkovitost samoupravljanja. S statutom bi bilo treba zagotoviti javnost in najširše obveščanje samoupravljalcev, tako kot to nalagajo delovnim organizacijam novi predpisi.

## KRATKE IZ RAZNIH STRANI

• **PRIPRAVE NA DRUGI BANDUNG** — Proti koncu junija bo v Alžiru druga azijsko-atriska konferenca, ki ji pravijo tudi drugi Bandung, ker je bila prva taka konferenca v indonezijskem mestu Bandung. Državniki potujejo in se dogovarjajo zlasti o dveh stvareh: ali bi povabili na konferenco tudi Sovjetsko zvezo in drugič gre za udeležbo Malezije. Proti udeležbi ZSSR so odločno Kitajci, vtem ko se udeležbi Malezije protivi Indonezija, češ da je to imperialistična tvorba. Takih tvorb pa bi tako v Aziji kot v Afriki še lahko našli in se večina zavzema za povabilo Maleziji. Glede Sovjetske zveze pa je stvar drugačna. Ona namreč ni bila prvič v Bandungu in se vse do nedavnega tudi ni potoevala za to, da bi prišla v Alžir. Izkušnje dosedanjih takih konferenc na pričaju, da je spor med Sovjetsko zvezo in Kitajsko potisnil v stran vse druge probleme in so morali delegati takih mednarodnih srečanj iskati rešitve, kako bi preprečili, da konferenca sploh ne bi razpadla. Kitajski premier Ču En Laj torej spet potuje po Aziji in Afriki ter nabira glasove za to, da Sovjetske zveze ne bi povabili. Objavlja tudi, da na tej konferenci kitajski delegati ne bodo niti z besedico omenili svojih razprtij z Moskvo, samo če je ne bodo povabili. Teden dni pred konferenco bodo znani odgovori na vsa ta vprašanja.

• **V DOMINIKANI PRAVZAPRAV NIC NOVEGA** — V Dominikanski republiki se pretekli teden ni zgodilo nič takega, da bi spremenilo razmerje sil. Ustavni predsednik Casamano je pridobil na svojo stran tudi podoželje, general Imbert pa drži z ameriško pomočjo oblast v glavnem mestu. Zdej išče odbor Organizacije ameriških držav izhod v tem, da bi sestavil nekakšno uradno vladno iz tako imenovanih streljih sil, za katere pa še ni čisto jasno, katerim stranjam naj bi pripadale.

• **PORAZ ZA PORAZOM V VIETNAMU** — Fronta nacionalne osvoboditve Južnega Vietnama je prešla v ofenzivo na vsej črti ter poročalo o hudih izgubah tako ameriških kot saigonskih enot.

Vezane vloge -  
višje obresti



# „Samo dvakrat na leto se vozimo...“

PAMETNA KOKOS

Dovtipov na račun mehaniziranega prevoza kanižarskih rudarjev v jamo je konec — »Za 1. maj in za 29. november se peljemo, drugače pa hodimo v jamo po 1500 stopnicah«, so hudomušno rekali rudarji, zato ker se že nekaj let ponavljane obljube o mehaniziranem prevozu nikakor niso mogle uresničiti — Metan, ki se je pojavil v nekaterih rovih, je malce skalil veselje ob dejstvu, da je prevoz možva v jamo končno le urejen — Z uvedbo popolne mehanizacije v rovih bi lahko močno povečali storilnost

Jože Gosenar, predsednik delavskega sveta rudnika Kanižarica, nam je na vprašanje, kako so zadovoljni z dejstvom, da imajo končno le mehanizirani prevoz v jamo, odgovoril takole:

— Rudarji so zelo zadovoljni, ker se je o tem, da bomo prevoz v jamo mehanizirali, govorilo že od 1951. leta, hoja čez 1500 stopnic pa je bila zelo naporna. Veseli so zato, ker se ne bodo več utrudili že na poti v rov. Za rudarje je bil 17. maj največji praznik, saj smo se tega dne po dolgem obljubljanju res začeli voziti v jamo in smo spet dobili izgubljen zaupanje. Tudi delavski svet bo imel odslej manj dela, saj je odpadla točka o prevozu, ki je bila tolikokrat na dnevnem redu in smo o njej res veliko razpravljali. Metan, ki se je pojavil v jami, ne povzroča posebnega strahu, čeprav nam je veselje malce skalilo. Delo pa je zdaj lažje, ker sta obe roki prosti, ko imamo električne svetilke. Nova električna razsvetljava pa nas bo več let okoli 5,5 milijona dinarjev.

Pogovor smo nadaljevali z direktorjem inž. Gidom Rozmanom.

## Odslej se bomo pa res vsak dan vozili!

— Mehanizirani prevoz možva v jamo je velik napredek, hkrati pa je izpolnil dolgoletne želje vseh rudarjev. V zadnjem času ni nihče izmed nas upal dati nobenih izjav, kdaj bo prevoz urejen, ker so razne težave uresničitev odlagale tako dolgo, da nihče več ni verjel v noben rok, ki smo ga omenili. Prevoz nas je torej rešil velike zadrege.

## Metan je primešal kapljico grenkobe

Veseli ob urejenem prevozu nam je malce skalilo dejstvo, da se je v jami poja-

vil zemeljski plin — metan, ki je lahko nevaren zaradi eksplozije, če se pojavi v primeri mešanici z zrakom in ob nezadostnih varnostnih ukrepih. Čeprav do zdaj metana v Kanižarici nismo opazili, je bilo pričakovati, da se bo pojavil. Nismo ga pričakovali na tem območju, ki je še neposredno zvezan s starimi deli rudnika in so bila v IV. sloju tudi na globljih mestih že opravljena rudarska dela, ne da bi naleteli na metan. Pojav metana na tem mestu gre pripisati dejstvu, da smo prišli na dno kotanje, kjer bi mogli priti do predčasnega, sicer naravnega odplinjavanja, kot je bilo to v višje ležečih, starejših delih sloja.

## Vsem rudnikom smo hvaležni za solidarno pomoč

Že po treh dneh, ko smo na metan naleteli, se je stanje popolnoma normaliziralo, ker smo dobili najprej 20 električnih svetilk iz kočevskega premogovnika, nato pa še 50 električnih in 20 bencinskih varnostnih svetilk iz rudnika Zagorje. To je bila najnujnejša količina, ki smo jo potrebovali za opremo onih rudarjev, ki delajo na ogroženem področju. Tisti, ki delajo v vstopnem zračnem toku (prevozi in priprave), se uporabljajo acetilenke. Zamenjavo vseh svetilk bomo opravili takoj, ko nam bo podjetje VARNOST iz Zagorja dobavilo naročene električne svetilke.

Vsem premogovnikom, ki so nam res solidarno in brez odlašanja priskočili na pomoč in nam dobavili varnostne svetilke, smo zelo hvaležni. Razen varnostnih ukrepov s svetilkami smo povečali zraženje v rovih in uvedli na delovišču, kjer se je pojavil metan, stalno kontrolo na vseh izstopnih zračnih poteh

z bencinskimi svetilkami in z interferometrom, sposojenim od rudarske fakultete iz Ljubljane. Interferometer je priprava, ki zaznava že najmanjšo količino metana od 0,2 odstotka naprej. Za eksplozijo pa je nevarna količina šele od 5 do 14 odstotkov.

## Storilnost se bo povečala še bolj, če...

Mehanizirani prevoz možva bo omogočil povečanje storilnosti, ker bodo rudarji trud, ki so ga porabili do zdaj za pot v jamo, lahko odslej

porabili na delovišču. Poleg tega pa je z mehaniziranim prevozom izpolnjen eden izmed pogojev za skrajšanje delovnega časa, čeprav na to zaenkrat še ne smemo računati, ker ni sredstev za uvedbo popolne mehanizacije. Če bi imeli za mehanizacijo sredstva, bi s tem rudarjem omogočili z manjšimi napori dosegti večji delovni uspeh v krajšem času, hkrati pa bi rudarjem ostalo na voljo več časa za osebni počitek in razvedrilo, česar ne gre podcenjevati.



— Kako ste zadovoljni z novo kosilnico? smo vprašali Franca Banovca v Dobljeh.

— Kar lepa je. Stoji v šupi, jo lahko pogledate. Kako dela, pa ne vem! Nismo je še preizkusili, ker nam zadruga še ni poslala sedežev. Škoda, prav zdaj, v času košnje, bi jo najbolj potreboval!

veno zavarovanje posavske komunalne skupnosti bo z uveljavitvijo stopnje 9,3 odst. pridobil 22.184.000 dinarjev dodatnih sredstev.

## Strah pred naraslo Savo

Prvega junija in tudi nekaj dni pozneje so bili pri Kmetijskem gozdarskem podjetju v Brežicah v velikih skrbeh zaradi narasle Save. Voda je vdrla čez nasip v Vrbinu in se razlila po koruznih poljih. Na srečo je hitro upadla. Najbolj so se bali, če bi poplavlila prekrasen ječmen.

Misel o združitvi obeh kmetijskih zadrug v sevniški občini je stara več let. Do njene uresničitve ni prišlo vse do 4. maja letos, ko sta se oba zadruga sveta izrekla za enotno podjetje. Glasovala sta za pripojitev KZ Krmelj h kmetijski zadrugi Sevnica, vendar tedaj že skoraj nista mogla več enakopravno nastopati.

Kmetijska zadruga Krmelj je namreč zaključila poslovno leto 1964 z izgubo. Analiza je prikazala ob koncu decembra 1964 15 milijonov nepokritih osebnih dohodkov in 43 milijonov nepokritih virov za in-



— Vidiš, Jožek, kako pametna je naša putka: vedno, kadar dobijo ljudje plače, nam nese dražja jajca...

## Odslej samo ena zadruga

Delovni kolektiv KZ Krmelj je glasoval za redno likvidacijo svojega podjetja — izgubo zaradi preveč izplačanih osebnih dohodkov v lanskem letu bo krila občinska skupščina — Delavci obeh zadrug bodo gospodarili vnaprej kot en kolektiv, v sevniški občini pa bo v bodoče namesto dveh, ena sama kmetijska zadruga.

vesticije pri izgradnji klavnice.

Delavski svet kmetijske zadruge Sevnica je kasneje preklinal sklep o pripojitvi, ker je revizijska komisija med tem časom ugotovila, da je krmeljska zadruga lani izplačala brez kritja celo 22 milijonov osebnih dohodkov. Zadruga Zasavje iz Sevnice bi morala ob pripojitvi poravnati dodatnih 6 milijonov zgube iz lastnih sredstev. Te obveznosti pa ni želela prevzeti, da se ne bi še ona znašla v podobnih težavah kot se je krmeljska zdaj. Zdrugi svet KZ Sevnica je zaradi tega

predlagal občinski skupščini redno likvidacijo KZ Krmelj. Odborniki so na zadnji seji sprejeli ta predlog pod pogojem, da izreče o njem zadnjo besedo celoten kolektiv krmeljske zadruge.

Redna likvidacija je za oba kolektiva najbolj sprejemljiva rešitev, ker je v tem primeru dolžna poravnati zgubo občinska skupščina. V rezervnem skladu sama nima dovolj sredstev, zato bo morala manjkajočo vsoto najeti kot posojilo iz republiških rezerv.

## Obotavljanje zaradi nezaupanja

Kolektiv KZ Krmelj se je 2. junija na skupni seji z enotnim zadržanim svetom in upravnim odborom šele po dolgem utemeljevanju in pojasnjevanju predstavnikov iz obeh zadrug, predsednika občinske skupščine in drugih odločil za spremembo sklepa o pripojitvi. Takšno obotavljanje je zraslo iz nezaupanja. Delavci krmeljske zadruge so se najbolj bali tega, da bodo z glasovanjem za redno likvidacijo svojega podjetja izgubili vse pravice v novem kolektivu. Končno so se s predstavniki KZ Sevnice le sporazumeli, da je za celoten kolektiv najbolje tako. Gospodarili bodo skupaj, kot že ves pretekli mesec, in zadržali svoje predstavnike v centralnih organih upravljanja.

Gospodarjenje bo v povečanem podjetju enotnejše in predvsem bo lažje dobiti potrebne strokovnjake. Pogoj za nadaljnje uspešno poslovanje pa je, da člani obeh kolektivov že sedaj nastopajo kot zagovorniki enotnih težav in načrtov. J. TEPPEY

## STARA CERKEV: kanalizacija in še kaj...

Nedavno je bila ustanovljena krajevna skupnost tudi v Stari cerkvi in takoj napravila dokaj obsežen in zahteven program. Zahteven še posebej zato, ker skupnost sama nima lastnih sredstev, pač pa vsi njeni načrti temeljijo na dotaciji občine in prispevkih občanov. Glavna in morda najbolj

sežnejša, obenem pa tudi najpotrebnejša akcija je ureditev javne kanalizacije skozi vas. Dela bi stala nekaj čez milijon dinarjev. Letos nameravajo dokončno urediti tudi javno razsvetljava, za kar so material kupili že lani. Montaža javnih luči bi stala 200.000 din, prav toliko pa je potrebnih za popravilo poti v vasi. 250.000 dinarjev so preteklo leto porabili za odlično kanalizacijo v vasi; Gorenje, letos pa potrebujejo za 150 metrov odtočnih ceví še vsaj 300.000 din.

Občinska skupščina je iz sredstev za krajevne skupnosti namenila krajevni skupnosti Stara cerkev milijon in pol dinarjev, v prvi vrsti za ureditev javne kanalizacije.

## Z novo delitvijo: za 22 milijonov več

Občinska skupščina v Brežicah in občinska skupščina v Sevnici sta na sejah 29. maja izrekli soglasje k sklepu komunalne skupnosti SZ Celje o določitvi osnovne in dodatne stopnje prispevka za zdravstveno zavarovanje. Znižana skupna stopnja vseh prispevkov 22,5 odst. bo ostala v veljavi še naprej, pač

pa se bo v drugem polletju spremenila le delitev med skladi. Skladu za zdravstveno zavarovanje bo po novem predlogu ostalo 9,3 odst. sredstev. Do sedaj je ta sklad dobival le 9 odst.

Dodatni zneski so namenjeni predvsem za boljši razvoj zdravstvene službe, za gradnjo zdravstvenih objektov, sodobnejšo opremo in podobno. Del teh sredstev bo verjetno porabljen celo za redne izdatke komunalnih skupnosti za socialno zavarovanje, saj so v prvi tretjini letošnjega leta vse poslovale z izgubo. Sklad za zdravst-

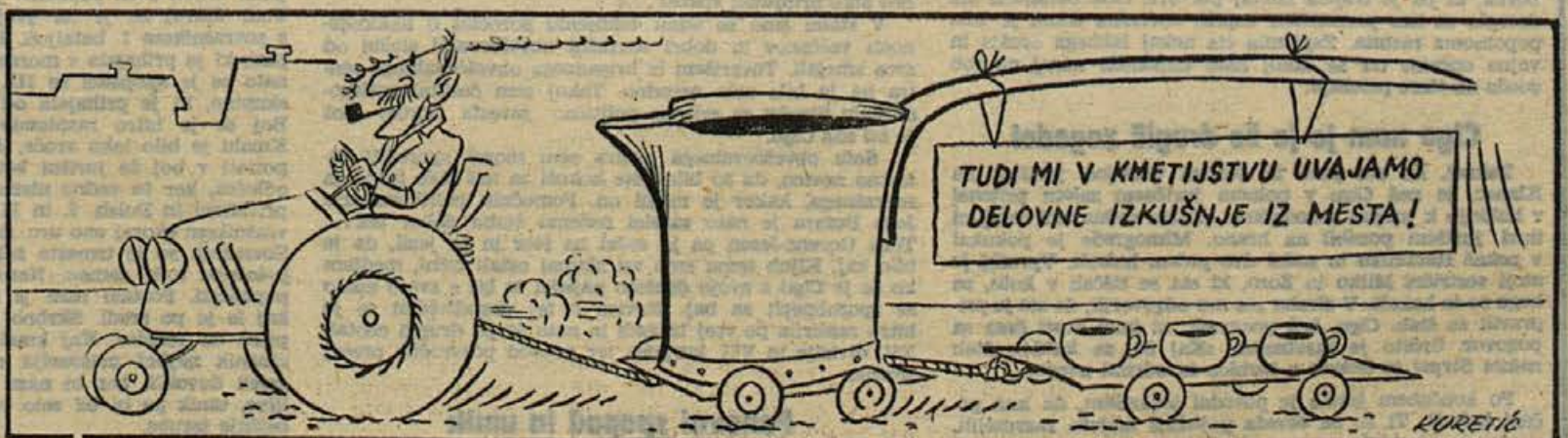
## Rejci prašičev!

Jutri, 11. junija, bo v kmetijskih nasvetih ob 12.05 predavala v radiu Ljubljana inž. Tanja Lavrič o osvežitvi reje črno pasastih prašičev. Vabimo vas, da prisluhnete zanimivemu predavanju, saj je v naših krajih črno pasasta (krškopoljska) pasma doma in boste lahko zvedeli marsikaj koristnega!

## Na novomeškem sejmišču

Ponedeljkov semenj v Novem mestu je bil srednje dobro obiskan. Od 1076 pripeljanih prašičkov so jih 671 prodali, medtem ko so prodali le 67 glav goveda od 210, kolikor jih je bilo prignanih. Cene se od zadnjega sejma niso dosti spremenile. Prašički: manjši 5000 do 10.500 din, večji 11.000 do 20.000 din. Voli 410—445 din kg, krave 280—390 din kg, mlada živina 420 do 450 din kg.

## KLOPOTEC



# Kočevska v boju za svobodo (2)

Kakor je razvidno iz zapiskov, je mesto Kočevje požar uničil sedemkrat, bodisi da so ga zažgali Turki ali pa je pogorelo po nesreči 12. avgusta 1596 je povzročila požar neka deklica. Požar je bil tako velik, da so se stopili na utrdah topovi in zvonovi. Zgredel je tudi grad in v njem ves arhiv gospodstva.

Od leta 1469 do 1598 so Turki dvajsetkrat vpadli na Kočevsko, jo vselej grdo opustošili ter odpeljali veliko ljudi v sužnost.

Ljudje so v začetku turških vpadov iskali zavetje v gozdovih in podzemeljskih jamah. Pozneje so začeli graditi utrde in tabore, ki so bili v Mozlju, Koprivniku, Kočevski Reki, Starem Logu, v Osilnici, Belici, Kostelu in Poljanah.

Ziviljenje ljudi v tistem času je bilo na Kočevskem izredno težko, kar je uvidel tudi cesar in zato je dal leta 1492 prebivalcem kočevskega in ribniškega območja takozvani privilegij krošnjarstva, da so smeli prebivalci teh krajev svobodno prodajati svoje lesene izdelke, živino in platno po vseh avstrijskih deželah. Na osnovi tega privilegija se je razvilo krošnjarstvo Ribničanov in Kočevjarjev do današnjih dni.

V 16. veku so se naselili v območje Kostela in Poljan Uskoki, ki so bili predstraža proti Turkom.

Po letu 1598 Turki niso več vpadli na Kočevsko, prebivalci Kočevske pa so morali potem graditi utrde od Senja do Karlovca.

## Upori podložnikov in izseljevanje

Zaradi pritiska nad prebivalci pri gradnji utrd proti Turkom in dajatvam gosposčin so se kočevski prebivalci stalno upirali. Na Kočevsko so prihajali razni komisarji, ki so preiskovali pritožbe podložnikov, pa vse skupaj ni nič pomagalo.

V zgodnji pomladi leta 1515 je na Kočevskem izbruhnil upor podložnikov, ki so ubili barona Turna in njegovega oskrbnika Stržena. Pozneje so se še večkrat uprli proti gosposki in gradnji utrd v Vojni krajini. Gosposka je izdala nalog vsem gosposčinam, da naj preimejo Kočevjarje, ki so se umikali s svojim krošnjarjenjem v razne kraje, in jih zapro tako dolgo, dokler ne bodo obljubili pokorščine in plačati zaostalih dajatev.

V vseh teh tegobah, ki so zadevale prebivalstvo Kočev-

ske, so se začeli ljudje, ki so hodili s krošnjo po svetu, izseljevati iz Kočevske že v 16. veku. V drugih krajih so dobili boljše pogoje za življenje. Izseljevanje se je nadaljevalo ves čas do druge svetovne vojne.

V letu 1785 so Kočevjarji izposlovali dvorni odlok, po katerem so lahko trgovali z južnim sadjem in slaščicami. S tem, ko so opuščali

Piše Peter Šobar

prodajo domačih izdelkov, je začela domača obrt propadati. To je povzročilo brezposlenost po domovih in težnja po izseljevanju se je še povečala. Izseljevanje kočevskih Nemcev je bilo skoro stalno, ker kočevske zemlje v bistvu niso smatrali za svojo. Cutili so, da so bili na to zemljo prisilno privedeni in zato jim je ni bilo težko zapustiti.

Ob koncu 19. in v začetku 20. veka je bilo zelo veliko izseljevanje v Ameriko in v druge prekomorske dežele.

## Francozi na Kočevskem

Ze leta 1797 je vlada zapovedala Kočevjarjem, Poljan-  
cem, Kostelcem in Ribničanom, da zgradijo na Jasnici »šance«  
proti Francozom. 2800 Kočevjarjev in Poljan-  
cev, 565 Kostelcev in 838 Ribničanov je po tej zapovedi zgradilo na Jasnici 5 trdnjav, ki pa leta 1809 s kočevsko črno vojsko vred niso mogle ubraniti Francozom, da ne bi okupirali Kočevske.

Ko je Napoleon naložil deželni 15.260.000 frankov kontribucije, je prišlo na Kočevskem do upora proti Francozom. Ponoči med 8. in 9. oktobrom 1809 je izbruhnila vstaja na Kočevskem in v Poljanski dolini. Kočevjarji so pri Mali gori napadli Francoze in ubili stotnika Chambeija in enega poročnika, ki sta peljala denar iz Novega mesta v Kočevje. Skupno s Poljanci so Kočevjarji napadli Francoze tudi v Kočevju in jih precej pobili, 30 Francozov pa so odpeljali v ujetništvo v Kočevsko Reko. 9. oktobra 1809 so v Livoldu ustrelili novomeškega komisarja Venceslava Gasparinija.

Francozi so zaradi tega tri dni ropali po mestu in okolici ter napravili za 80.000 goldinarjev škode. Hoteli so požgati tudi mesto Kočevje, kar je preprečil francoski poveljnik iz Crnomlja. 18. oktobra 1809 so Francozi ustrelili

pet voditeljev upora na Kočevskem.

## Razvoj kapitalizma

Leta 1803 je dobil knez Viljem Auersperg, lastnik fužin na Dvoru, v Kočevju prvo jamsko mero za kopanje premoga. Za njim je dobila te pravice še vrsta ljudi. S tem se je začel industrijski razvoj Kočevske. Okrog leta 1890 je večino teh pravic poškupila TPD in produkcija na rudniku se je potem skokoma dvigala; ob koncu I. svetovne vojne je bilo v Kočevju zaposlenih 1200 rudarjev.

Leta 1840 je knez Auersperg zgradil v Glazuti steklarno, ki pa je obratovala samo 15 let.

Bratje Razingerji, ki so imeli v tistem času več jamskih mer na rudniku Kočevje, so okrog leta 1850 zgradili steklarno na rudniku v Kočevju. Steklarna je obratovala dobrih 35 let, ko je vsled konkurence hrastniške ste-

ske vprego na Rakek in ga prodajali v Italijo. Obsežni kočevski gozdovi so bili v tedanjem času z lesom neizčrpani. Še tik pred drugo svetovno vojno so bila na Kočevskem območja z gozdom, kjer lesa sploh niso sekali za uporabo ali predelavo.

Ko je v letu 1893 stekla kočevska železnica, je trgovina z lesom še bolj poživela. V gozdovih in po lesnih obratih je dobilo zaposlitev več ljudi, ki so prihajali na Kočevsko.

V vsej zgodovini Kočevske je bilo kuhanje oglja po kočevskih gozdovih zelo važna panoga gospodarstva, ki je obstajala ves čas do druge svetovne vojne.

Po končani I. svetovni vojni so zgradili v Kočevju dve tekstilni tovarni, v katerih je bilo zaposlenih okrog 800 ljudi. Tako se je razvil kapitalizem po letu 1848 na Kočevskem, ki je poleg navedenih obratov, trgovcev in go-

vence je postajal vedno bolj močan in cela vrsta Slovencev je zapustila svoj rod in se priševala za Nemce. Temu se ne smemo čuditi, če pomislimo samo na to, da ni bilo na Kočevskem do leta 1918 nobene slovenske šole.

Nešteto je bilo slovenskih družin, ki so prišle na Kočevsko, pa sta ostala Slovencev samo oče in mati, njuni otroci pa so se že šteli za Nemce. Raznarodovanje Slovencev je bilo izredno močno v času stare Avstrije, a tudi še v času stare Jugoslavije ni zamrlo, čeprav so bili Slovenci v svoji nacionalni državi, trajalo pa je ves čas do druge svetovne vojne.

Slovenci so se morali po letu 1848 boriti na Kočevskem za svoje nacionalne in socialne pravice vse do druge svetovne vojne. Boj Slovencev je bil posebno težak, ko je v Nemčiji prišel na oblast fašizem in Hitler, ki je kočevske Nemce potegnili s seboj v neizbežni propad skupno z nemškimi fašizmom.

Nešteto spopadov in bojev se je razvilo med Slovenci in Nemci v tem času na Kočevskem, ko je nemški

kemu delu umikal; in so raje krošnjarili in trgovali, kakor pa delali kot mezdni delavci.

Nemci so imeli na Kočevskem v svojih rokah skoro vso trgovino, obrt in industrijo, kakor tudi hišno in zemljiško posest. Vse to so skrbno čuvali, da ni prišla v slovenske roke ves čas, dokler so bivali na tem ozemlju.

Na Kočevskem je bilo zelo malo slovenskih kmetov, trgovcev ali obrtnikov v drugi polovici 19. veka in v začetku 20. veka. Tisti, ki so do tega prišli, pa so se po večini potujčili in zapustili rod Slovencev in se priševali za Nemce.

Tako so bili na Kočevskem v veliki večini samo delavci in uradniki v času stare Avstrije, v času stare Jugoslavije pa tudi prosvetni delavci, ki so naredili zelo veliko za nacionalno za-  
vest Slovencev na Kočevskem. Maločestvni kmetje slovenske narodnosti, ki so ostali zvesti svojemu rodu, so skoro 100-odstotno sodelovali v NOB skupno z delavskim razredom in slovensko inteligenco iz Kočevske.

Delavski razred Kočevske, ki se je začel razvijati po letu 1800, je vodil težke boje ves čas do leta 1945 z Nemci, fevdalci, kapitalisti in fašisti, dokler se ni osvobodil in stopil na pot svobodne socialistične Jugoslavije.

## Revolucionarnost delavskega razreda in delo KPJ

Po končani prvi svetovni vojni so bili delavci, med katerimi so bili vedno v prvih vrstah kočevski rudarji, izredno revolucionarni. Veliko število vojakov, ki so se vrnili iz prve svetovne vojne, od katerih jih je bilo precej v ruskem vojnem ujetništvu, je dobilo zaposlitev v Kočevju. Iz Avstrije je bilo pregnanih precej rudarjev Slovencev iz rudnika v Leobnu, kjer so jih proglasili za komuniste.

Eni in drugi so zrevolucionirali ljudske množice Kočevske, da so bile v Kočevju v letih 1918—1921 na dnevnem redu demonstracije, stavke itd., katere so vodili komunisti. Značilno je, da je pri volitvah v letu 1920 dobila v Kočevju KPJ absolutno večino vseh oddanih glasov. Pričakovalo se je, da bo v Kočevju proglašena sovjetska republika. Vladajoči krogi buržoazije so se tega dobro zavedali in so zato stalno prosili deželno vlado v Ljubljani, da je pošiljala v Kočevje žandarmerijska in vojaška ojačenja ter tako s silo zatrla revolucionarni polet delovnih množic na Kočevskem.



Kočevje leta 1838

klarne prenehala obratovati. Steklo iz Kočevja so morali prevažati s konjsko vprego, steklarna iz Hrastnika pa z železnico in je bila vsled tega bolj konkurenčna kakor kočevska, ki je vsled tega prenehala obratovati.

V Kočevju je bila leta 1844 zgrajena prva parna žaga z mlinom. Za njo so zgradili še druge parne žage v Glazuti, Jelendolu, Kočevski Reki, na Rogu in drugod. Na Kočevskem je bilo pred II. svetovno vojno 16 parnih žag, ki so rezale les iz naših gozdov.

Ko je leta 1857 stekla železnica Ljubljana—Trst, je trgovina z lesom oživela. Iz kočevskih gozdov in lesnih obratov so les prevažali s konj-

stnilničarjev gospodarstvo vse do leta 1941, ko se je v ognju boja za osvoboditev začel rušiti.

## Nacionalni problemi Kočevske

Do leta 1848 je bilo življenje Slovencev in Nemcev znosljivo, čeprav so nemške družine fevdalcev (Kissli in Auerspergi) dajale prednost Nemcem. Po letu 1848, ko se je začela razvijati nacionalna zavest Slovencev, pa so se odnosi med njimi zaostri-  
li. Nemci so imeli poleg oblasti v stari Avstriji vso pomoč in podporo še v svojih organizacijah (Schulverein in Sudmarke). Slovenci pa nobene. Pritisk nemštva na Slo-

vnadčloveka hotel uničiti ves slovenski narod, ne samo na Kočevskem, pač pa v vsej njegovi biti, nacionalni zavesti in svobodi po vsej Sloveniji.

## Delavski razred na Kočevskem

Odločen boj proti nemštvu na Kočevskem je začel slovensko delavstvo, ki se je z razvojem industrije porajalo v Kočevju — z rudarji in po ostalih krajih Kočevske, kjer se je razvijala lesna industrija.

Delavci na Kočevskem so bili večini Slovenci, med njimi je bilo tudi precej Hrvatov, Nemcev pa bolj malo, ker so se Nemci tež-

## Polkovnik JLA Vid Jerič:

# Pred dvajsetimi leti

»vedel, za prihod Nemcev in belogardistov, ker so za njihov štab pripravili kokoši...«

V štabu smo se temu tehtnemu poročilu o naklonjenosti vaščanov in dobri sovražni obveščevalni službi od srca smejali. Tovarišem iz brigadnega obveščevalnega centra pa je bilo zelo nerodno. Takoj sem čestital politkomisarju Steпку za »visoko politično zavesa borcev kot je bil naš Cigo.

Sefu obveščevalnega centra sem moral sporočiti žalostno novico, da so bile tiste kokoši za naš štab in ne za sovražnega, kakor je mislil on. Pomočnik politkomisarja Jože Butara je nato zaželel našemu štabu dober tek... Tone Gorenc-Jesen pa je sedel na štor in se jezil, da je bilo kaj. Kljub temu smo vsi skupaj ostali lačni, medtem ko se je Cigo s svojo družino najedel in bil s svojo enoto še sposobnejši za boj. Novica o tej dogodivščini se je hitro razširila po vsej brigadi in nato še po drugih enotah XV. divizije in VII. korpusa ter povsod povzročila precej smeha.

## Ponovni spopad in umik

Medtem, ko so naši obračunavali s sovražnikom na Klanec, je iz Čateža in Zaplaza krenil proti nam močnejši sovražni oddelek. Prav tako se je tudi čez Javorski pil pomikala proti nam nova sovražna kolona. Sovražnikov

5

namen nam je bil jasen in pripravili smo se na umik. Počakali smo jih najprej in jih takoj napadli, toda drugi bataljon smo že pred tem premaknili na položaje na grebenu za Tihobojem in Brezjem z nalogo, da varuje naš hrbet toliko časa, dokler se druge enote ne umaknejo s prvotnih položajev.

Patrulja pri Brezovem je sovražnika s svojim napadom tako zmedla, da ni mogel po grebenu proti Gabrovki in Rihterku. S tem smo pridobili nekaj časa. Minili sta dobri dve uri, preden smo se s sovražnikom vnovič spopadli. Okoli dveh popoldne je na Klanec zopet zaropotalo. Tudi tokrat se je na svojih starih položajih spoprijel s sovražnikom I. bataljon. Udaril je po sovražnikovi skupini, ki je prihajala z moravske strani. Samo nekaj minut nato se je spopadel še III. bataljon z isto sovražnikovo skupino, ki je prihajala od Čateža in turenske graščine. Boj se je hitro razplamtel in postajal vedno hujši. Kmalu je bilo tako vroče, da je kazalo, da bomo morali poslati v boj še jurišni bataljon. Za to se nismo mogli odločiti, ker še vedno nismo vedeli kako je na položajih pri Mirni in Doleh. I. in III. bataljon sta se tolkla s sovražnikom skoraj eno uro. Zeleti smo pridobiti nekaj časa. Sovražnik se je trmasto zaleval z vsemi silami v naše položaje, toda zaman. Nato je začela njegova aktivnost popuščati. Postalo nam je sumljivo. Vpraševali smo se, kaj le je po sredi. Skrbno smo pretehtali položaj, da bi prišli do resnice. Kaj kmalu smo ugotovili, da nam sovražnik najbrž pripravlja zahrbtni udarec. Teža nismo smeli dovoliti, ker bi nam nato grozila nevarnost obkolitve, umik pa bi bil zelo tvegan in bi najbrž terjal precejšnje izgube.

Ker nismo bili dolžni biti na teh položajih, smo se raje umaknili na nove, na greben, ki ga je že pred tem zavzel II. bataljon. Še enkrat sta I. in jurišni bataljon ponovila juriš na Klanec in se takoj nato spet umaknili.

Tudi mi smo čakali na ugoden trenutek. Hitro smo se odločili, da najprej obračunamo z oddelkom, ki se je podal na pot od Klanca proti Gabrovki. Potem se pripravimo in pričakamo še druge enote. Ko se je čelo enote že skoraj približalo Gabrovki, je po njej udaril prvi bataljon in takoj začel jurišati. Sovražnik je bil presenečen in se je začel umikati. Naši so to izkoristili in se pognali za njim. Zdal je priskočil na pomoč še jurišni bataljon, ki se je pod vodstvom svojega borbenega komandanta Rudija Pušenjaka-Uragana kot blisk pogol v juriš. Razvnela se je srčita borba, ki pa je trajala komaj pol ure. Oba bataljona sta dosegla za nas pomemben uspeh: sovražna enota je bila popolnoma razbita. Zapljenila sta nekaj lahkega orožja in vojne opreme ter se takoj nato umaknili nazaj na rob gozda na stare položaje.

## Cigo nam jo je že drugič zagodel

Takrat, ko sta prvi in jurišni bataljon jurišala na Klanec, je naš Cigo v polnem jurišnem zaletu pritekel v kuhinjo k mojim sorodnikom. Kakor vedno tudi sedaj ni med jurišem pozabil na hrano. Mimogrede je pokrukal v pekač štedilnika in našel dve pečeni kokoši. Vprašal je moj sestrični Milko in Zoro, ki sta se tiščali v kotu, za koga so te kokoši. V strahu sta mu odgovorili, da sta ju pripravili za štab. Cigo, kot ponavadi, ni imel dosti časa za pogovor. Srđito je zarobantil: »Kaj še, za kakšen štab nekita! Strpal je kokoši v torbico in odrinil naprej.

Po končanem jurišu je povedal tovarišem, da ima pečeni kokoši. Ti so se seveda pojedine nadvse razveselili, novica pa ni ostala samo med njimi, zanjo so izvedeli tudi tovariši iz obveščevalnega centra brigade. Ko so zadevo s kokošmi strokovnjaško pretehtali, so tudi nam sporočili, da imajo »zanesljive«  
podatke o tem, da so vaščani



Mladi trobentači in piskači so izvajali iz rogov posebno glasbo

## ...hodi k nam na kres...

(Nadaljevanje s 1. strani)

Spored Zelenega Jurija s piskači, trobentači, moškimi in ženskimi spremstvom je kmalu po 9. uri prišel na ploščad v naravnem gledališču pod hotelom Lahinjo, vsenaokrog pa se je kar trilo ljudi. Folklorni skupini iz Črnomlja je sledil nastop Preločanov, videli smo božansko kolo, poskočne viniške kulaše, Adleščani pa so pokazali svoj ljudski ples. Gledalci so vsaki skupini posebej ploskali, najbolj pa so se ogreli za Poljance, katerih živopisane noše in tudi ples sta bila ljudem še posebno všeč. — Adleščani so drugič prišli na oder z znanim tribučkim kolom, za njimi pa je folklorna skupina iz Metlike požela lepo priznanje za vse tri točke, zlasti pa za petelinji boj. Pri Metličanih kaže še posebej omeniti dobro uvežban tamburaški zbor, že vjaven nastopov.

Občinstvo je ves čas med nastopi posameznih skupin stalo, vendar ni bilo slišati, da bi se kd zaradi tega priževal. Dokaz, da je bil spored res zanimiv, dobro nastudiran in ljudem všeč! Kar prekmalu je prišlo na vrsto črnomaljsko kolo kot zadnja točka jurjevanja, ki so ga zapele in zaplesale ži-

vahne Črnomaljke, ob koncu pa še, kot zahteva obred, zavile med goste na tribuno in zahtevale odkupnino.

### Organizatorjem čestitamo

Ne samo kulturni del prireditve, ki je potekal brez zastojev, četudi je bilo toliko nastopajočih, temveč organizacija celotnega Kresovanja in Jurjevanja zasluži pohvalo. Miličniki so pose-

bej urejali promet, stojnic s hrano in pijačo je bilo dovolj, gostišča dobro založena, cene zmerne. Na stojnicah in v samopostrežbi so bile naprodaj celo pomaranče, katerih že več mesecev nismo videli.

● Za vseskozi uspelo prireditve čestitamo vsem organizatorjem in nastopajočim z željo, da bi osrednja junjska turistična prireditev poslej vsako leto privabila v Belo krajino še več gostov!

## LMG gostuje v Beli krajini

Ob dvajsetletnici osvoboditve je ljubljansko Mladinsko gledališče sklenilo, da se z dvema kvalitetnima deloma predstavi tudi belokranjski mladini in odraslim.

Prvo je PARTIZANSKI MITING, ki ga je igralski kolektiv pripravil za dvajsetletnico osvoboditve, da pokaže mlademu rodu, kakšno je bilo partizansko mitingovanje, obenem pa da tudi starejšim, ki so sami doživljali mitinge, obnovi spomine na te svetle politične in hkrati kulturne manifestacije, ki so med vojno v gledalcih in poslušalcih dvigale revolucionarno zavest in borbeni zanos. Prireditelji bodo na tem mitingu z glasbo in teksti povežali vrsto pesmi znanih in neznanih partizanskih avtorjev, obenem pa zaigrali Kosačkov skeč Birokrat in Klopčičevo enodejanko Mati. Tako bodo ustvarili pristno partizansko vzdušje, ki je minulo vojno na številnih improviziranih odrih oziroma prizoriščih navduševalo stotine in tisoče gledalcev.

Z drugim odskim delom PRIMOŽ PETELIN, PRETKAN KU OBEDIN, to je s staro francosko burko o jezičnem dohtarju, ki jo je Avgustin Pirnat posrečeno presadil v Trubarjevo dolenskičino, pa bodo igralci spregovorili občinstvu v pojoči govorici naše prve tiskane besede, kar bo dalo tej častitljivi burki, katere dejanje je predstavljeno v Ljubljano leta 1550, še poseben čar in mik.

Člani Mladinskega gledališča bodo z navedenima deloma gostovali v Metliki, Črnomlju, Semiču in na Suhorju, in sicer bo:

- 11. junija v Metliki ob 11. uri Partizanski miting ob 20. uri Primož Petelin
- 12. junija v Črnomlju ob 11. uri Partizanski miting ob 16. uri Partizanski miting ob 20. uri Primož Petelin
- 13. junija v Semiču ob 10. uri Partizanski miting ob 13. junija na Suhorju ob 15. uri Partizanski miting

Vabimo vse prebivalce, zlasti učence in dijake, da si te predstave ogledajo!

### Zanemarjena znamenja nam niso v čast

Kakor povsod v Sloveniji, je tudi v Beli krajini ob cestah veliko znamenj — križev in kapelic, ki so v okras in popestrijo pokrajino. Zal pa so nekatera teh znamenj tako zanemarjena in razbita, da ne delajo prav nič dobrega vtisa na turiste, zlasti na tuje, ki prihajajo k nam.

Znamenja bi morali popraviti ali v skrajnem slučaju podreti; taka kot so, nam delajo sramoto. Razumljivo, da popravilo teh znamenj ni stvar krajevnih družbeno-političnih organizacij, temveč bi se morali zanje pobrati zasebni lastniki ali pa cerkev. D.F.

## KRSTNA PREDSTAVA IZ VIRNE MLADINSKE IGRE DOMAČEGA AVTORJA

# „Na domu višjega inšpektorja“

V soboto, 15. maja, ob 20. uri, je bila v Seškovem domu v Kočevju krstna predstava sodobne mladinske igre v dveh dejanjih in dveh epizodah domačega avtorja Rada MEGLICA, učitelja v Stari cirkvi pri Kočevju. Ta je igro napisal, jo z domačimi igralci nastudiral, sam zrežiral in jo dal publikli v oceno.

Avtor nas je popeljal na dom „višjega inšpektorja“. Kdo je to in kaj dela, ne izvemo, pač pa, da je bivši partizan, ki je postal zaradi »bogve kakšnih zaslug« po vojni malomeščanski debelih in bogatin. Tudi njegova žena je bila partizanka, sedaj pa je dama in vplivna funkcionarka. Imata hčerko, lepotico, ki odlično končava gimnazijo, se družijo s huličniki in v odsotnosti staršev prireja orgije, je vodja huličanske kluba, za mesec dni »šprica« solo in v Portorožu tekmuje za »misa letovišča in še kaj.

Mož očita ženi, da se ne briga za hčer, ji sponese dobro službo in deset funkcij, ona pa njemu, da nič ne dela, da samo potuje kaj ve kod, da vleče dnevnice in na grd način bogati. Pa je vendar bivši partizan in komunist. Nastopi partizan invalid, izgubljen alkoholik, ki živi samo še v spominih na vojna junaštva, ki jih zanj nikdar ni bilo. Tudi njegova žena je pijanka. Govori proti vinu, a že prosil gostiteljico, naj ji prinese steklenico slivovke, ki jo med igro skoraj izprazni. Invalid nam pove, kako delajo partizanske pokojnine: »Daj za literček pa podpisem, da si bil partizan!«

Da malo utiša smeh na odru in mučen vtis v gledalcih, avtor ugasne luči in obsveti samo inšpektorja in ženo zato, da povesta svoje partizanske dogodivščine in kako sta se zaljubila. Bivši pes in mačka grulita kot golobčka. A ne dolgo. Prinese pošto, da gre hčerka v smrt. Zakaj? — se sprašujeta roditelja. Nista pretrese, ker smo morda že navajeni, da nam otroci poskočijo od mize, stečejo k reki in se utapljujejo. Zanje je življenje pač velik nesmisel. Bebek-invalid zdaj vse rešuje: poizveduje, deli moralne

nauke in ukrepa. Izkaže se, da je hčerka šla v smrt iz sramu, ker je morala pred celim razredom prebrati pismo svojega mladega prijatelja iz delovne brigade. Ko se vendar ni sramovala huličanskih orgij! Součenke obsodijo razredničarko, ki se, stara in grda kot greh, umažne v temo. Predsednica mladinske organizacije govori in govori, obtožuje, direktorica šole pa se brani: »Nisem kriva. Drugi so zahtevali izključitev. Jaz sem z vami!«

In zopet telefon: hčer so našli v planinah. Hotela je čez mejo, a si je zlomila nogo. Starša vzdihmeta: »Dobro je, da je samo noga!« Vsi se objemajo in od veselja toliko da ne zaplešejo. Zastor pade, a se hitro dvigne. Na odru so zbrani vsi igralci. Njim in gledalcem je nerodno. Zazdelo se nam je, da nam je avtor ostal še nekaj dolžan. Ni opravičil tistega v podnaslovu svojega dramskega prvenca: »sodobna mladinska igra«. Igralci so menda čakali burnega aplavza, ki ga ni hotelo biti niti takrat, ko se je izza kulis prikazal sam avtor.

Megličeva igra ima v sebi zametke za dobro odrsko stvar. Za to pa mu je zmanjkalo snovi in moči. Zašel je v gluho lozo in brezizhodno zataval v prazno besedičenje in vulgarnost. Ker igra ne opravičuje naziva sodobna mladinska igra, bi je pod nobenim izgovorom ne priporočil mlajšim šolarjem. Vsaj do sedaj ni bilo na naših solah primera, da bi vzgojitelji z eno roko zidali, z drugo pa podirali!

Režija je bila prav dobra in tudi vsi igralci so svoje delo opravili kar najbolje. Osutek scene je izdelal

### VLAGAJTE SVOJE PRIHRANKE pri KOMUNALNI BANKI NOVO MESTO

in njenih ekspoziturah v Metliki in Trebnjem.

Vloge, vezane na odpovedni rok, obrestuje banka do 7 odstotkov!

akad. kipar Stane Jarm. Imeli smo vtis, da so njegov osnutek izmalčili, kajti scena je bila zelo primitivna in puščobna.

In še enkrat: nastanek in uprizoritev igre je prizadeven poskus, ki pa bi moral zaenkrat ostati še v mejah zaključene uprizoritve. Izbrani gledalci in kritiki iz oči v oči bi delu pomagali do uspeha. To pa bi bil sicer majhen, a vreden kulturni doprinos za okrepitev in osvežitev našega gledališkega ustvarjanja. Avtor naj bo prepričan, da se zamujeno še da kaj lahko popravi!

FRANCE CANKAR

### Svetovna zveza esperantistov predložena za Nobelovo nagrado

Več kot 250 osebnosti iz 18 držav, ki imajo po statutu o Nobelovi nagradi pravico predlaganja, je predložilo Svetovno zvezo esperantistov kot kandidata za podelitev Nobelove nagrade za mir za leto 1965. Vsi poudarjajo pomen mednarodnega jezika za zblizevanje in medsebojno razumevanje med narodi ter prizadevanje Svetovne zveze esperantistov za mir na svetu.

### Hamlet v esperantu

Te dni je v Franciji izšla osma izdaja Hamleta v esperantu. Izdaja je posvečena 400-letnici Shakespeareovega rojstva in 70-letnici prve izdaje Hamleta v esperantu.

### Prizadevanja za mednarodni jezik

Učenje različnih jezikov predstavlja še posebej za majhne narode veliko obremenitev. Zato bo švedska vlada predlagala Združenim narodom, naj osnujejo mednarodni odbor za proučevanje problema svetovnega jezika in priporočila čimprejšnjo rešitev. Hkrati je tudi svetovna zveza esperantistov pričela zbirati podpise za peticijo Združenim narodom, ki predlaga za uradni mednarodni jezik esperanto.

## RIBNICA: v nedeljo operne arije

V nedeljo, 13. junija, je na vrsti že tretja prireditev letošnjega ribniškega festivala, poletne kulturne prireditve — Ribniško poletje 65 — pa so bodo pričele 20. junija zvečer z nastopom ljubljanske Drame.

To nedeljo bo v Ribnici v gosteh ljubljanski simfonični orkester, v spremljavi orkestra pa bodo nastopili solisti ljubljanske Opere — Vilma Bukovec. Rajko Koritnik, Edvard Sršen in Friderik Lupša. Vilma Bukovec bo zapela tri arije: arjo Mimi iz opere La Boheme, arjo Tosca iz istoimenske opere in arjo Rusalka iz istoimenske Dvoržakove opere. Rajko

Koritnik bo zapel arjo Cavaradosija iz Tosca, arjo Rudolfa iz La Boheme in arjo Rigoletta, Edvard Sršen bo zapel tri arije iz Sevilskega brivca, Traviate in Trubadurja, Friderik Lupša pa arjo Genmina iz Calkovskega opere Onegin, arjo Don Basilla iz Sevilskega brivca in arjo Moj žlahtni kristal iz Hofmannovih pripravov. Rajko Koritnik in Friderik Lupša bosta zapela še duet Janka in Kečala iz Smetanove Prodane neveste.

Nastop ljubljanskega simfoničnega orkestra, ki je predviden v okviru praznovanj 20-letnice osvoboditve, bo v letnem

gledališču v gradu ob 17. uri, v primeru slabega vremena pa v dvorani Partizana. Predprodaja vstopnic je v trafiki.

Junija si bomo v ribniškem letnem gledališču ogledali lahko še naslednje prireditve: 20. julija zvečer bo SNG Drama nastopila s komedijo Mirka Zupančiča Dolina nešteti radosti, 26. junija bo gostovalo ljubljansko mladinsko gledališče z igro Prinosh Petelin, pretkan ku obedin, ki je pisana v Trubarjevem dialektu, 27. junija pa bo gostovalo Mestno gledališče ljubljansko z dramo B. Brechta Gospod Puntila in njegov hlapac Mathi.

## Nova zakonska določila o ocenjevanju in napredovanju v osnovni šoli

Dosedanja določila o napredovanju v naslednji razred z negativnimi ocenami so dajala marsikateremu učencu možnost, da je tudi z manjšim prizadevanjem dosegel do osmega razreda osnovne šole potem, ko je z negativno oceno brez ovir, z dvema pa po sklepu učiteljskega zbora, napredoval v naslednji razred. Vse bi bilo dobro in prav, če slabe ocene niso zadevale predmetov, ki zahtevajo sistematično gradnjo snovi iz razreda v razred (na primer slovenski jezik, tuji jeziki, matemati-

### Piše Nada Gostič

ka). Največkrat se je zgodilo učencem v škodo, da so avtomatično napredovali prav z negativnimi ocenami omenjenih predmetov in se tako znašli s pomanjkljivim znanjem v osmem razredu. Šola naj bi jim sicer nudila dodatno pomoč, za katero pa ni imela zanesljivih kadrovskih in časovnih možnosti.

Učenci so torej prišli v zadnji razred osnovnega šolanja, zaradi omenjenih dejstev pa njihovo znanje ni moglo biti drugačno kot nezadovoljivo in pomanjkljivo. Snov osmega razreda se ni mogla nasloniti na trdne temelje prejšnjih let.

Dokazilo za to trditev je dejstvo, da so se premnogi učenci znašli pred popravilni izpiti ravno iz tistih predmetov, v katerih so šepali že prej, a so kljub temu napredovali. Kako naj zamujeno učno snov do izpiti res nadoknadijo, če leta

nazaj iz teh predmetov niso bili pozitivno ocenjeni?

Preden preidemo k spremembam glede napredovanja z negativnimi ocenami, se spoznajmo še z nekaterimi določili o ocenjevanju, ki jih vsebuje novi zakon o osnovni šoli in je v veljavi od 15. marca 1965:

### Kako se določajo ocene

Učenci prejmejo po novih določilih polletne letne izkaze. Ocene določijo razredni učitelj, v oddelkih s predmetnim poukom pa učitelji posameznih predmetov in v spornih primerih razredni učiteljski zbori.

Doslej so ocene iz vedenja povzročale marsikdaj nesoglasja med šolo in domom,

zato je prav, da se seznanimo z merili, ki po zakonu lahko prispevajo na višino ocene iz vedenja. Ta merila so: učenčev odnos do skupnosti učencev, tovarišev učiteljev, njegov odnos do družbenega premoženja ter njegovo splošno obnašanje. Iz odnosa do skupnosti učencev izvira med drugim tudi odnos do šolskih dolžnosti, do učenja in do vseh dejavnosti šole.

Na oceno splošnega uspeha ob koncu šolskega leta pa upliva naslednji čimtelj: celoten uspeh iz vzgojno izobraževalnih področij: vedanja, učenčeve prizadevanje pri delu, njegov odnos do obveznosti v šoli in izven nje, učenčeve sposobnosti, nagnjenja, izražena v prostovoljnih in drugih dejavnostih

ter splošna razvitost. Zakon tudi določa, da se splošna ocena uspeha ne sme preračunavati aritmetično iz posameznih predmetnih ocen.

Ob ocenjevanju med letom mora učitelj učencem povedati, v koliki meri njihovo znanje zadošča zahtevam, ki jih postavlja šola.

Starši lahko v treh dneh po prejemu spričevala ob koncu šolskega leta predložijo pismeni ugovor zoper oceno celotnemu učiteljskemu zboru. Le-ta pa ugovor z utemeljitvijo v treh dneh zavrne, če meni, da je ocena pravična, v nasprotnem primeru pa imenuje tričlansko komisijo, ki se prepriča o učenčevem znanju in ga oceni.

Konec prihodnj

# Za dolgoročno kreditiranje v zdravstvu

V šolstvu je že boljše, čeprav težav pri financiranju še ni konec — Zahteve po izboljšanju zdravstvene varstva v občini nujno terjajo, da tudi zdravstvo odslej vnaprej določa sredstva namenjena investicijam — Omogočiti bo treba dolgoročno kreditiranje, vsaj na razdobje od 15 do 20 let

Za dveletni delovni obračun občinskega odbora sindikata delavcev družbenih dejavnosti v Brežicah je bistvenega pomena to, da je tako organiziran sindikat uspešno združeval najaktivnejše sile pri reševanju zadev v družbenih službah. Občinska skupščina je prav na pobudo tega odbora obravnavala zlasti probleme v šolstvu. Najtežji časi za šolstvo so zdaj mimo, čeprav financiranje še vedno ni dokončno urejeno.

Na občnem zboru 27. maja so člani odbora in gostje obširno obravnavali zdravstveno varstvo občanov. Predsednik Franc Veselič je v svojem referatu podal zgoščen pregled o delu in organizaciji zdravstvene službe v občini. V razpravi so udeleženci poudarili potrebo po izboljšanju zdravstvene varstva in s tem v zvezi utemeljili upravičenost zahtev po dograditvi bolnišnice in gradnji zdravstvenega doma. Vedno znova so se povračali k vprašanju, kako zagotoviti sredstva za redno vzdrževanje zdravstvene službe v sedanjih okvirih in hkrati za povečanje njenih zmogljivosti.

V razpravi so člani predlagali, naj bi odslej zdravstveni zavodi v pogodbah z zavodom za socialno zavarovanje v ceniku za svoje storitve točno odredili, kolikšen del sredstev so namenili za investicije. Do sedaj to ni bilo določeno

in zdravstveni zavodi pri delitvi dohodka niso dovolj težili k izločanju sredstev za nakup novih aparatov, za gradnjo ipd. Se najbolj trezno so presojali te stvari samoupravni organi v splošni bolnici, medtem ko v zdravstvenem domu interna delitev za sklade ni bila najbolj ugodna.

Razprava je osvetlila mnoge težave, ki nastajajo v zdravstvu prav zaradi

neresnega financiranja. Nujno potreben bi bil prehod na določeno kreditiranje, vsaj na 15 ali 20 let. Če bo to urejeno, potem bo bolnišnica sposobna sama odplačevati dolgove. Na podoben način bi morali reševati tudi financiranje šolstva vseh stopenj. Šolske ustanove lahko prav tako vračunajo v stroške sredstva za investicije in jih pri delitvi izločajo v sklade.

Občni zbor je med napotki za bodoče delo sindikata družbenih dejavnosti sprejel tole osrednjo misel: naloga novega odbora je, da v naslednjih letih namenimo čimveč pozornosti problemom v zvezi z delitvijo dohodka v šolstvu, zdravstvu, javni upravi in drugod ter usmerja razvoj socialističnih družbenih odnosov znotraj teh kolektivov.

J. TEPPEY

## ŠE LETOS: NOVA ŠOLA

V Kočevju bodo še letos začeli graditi novo šolo, ki bo končno le odpravila veliko zagato v pomanjkanju učilnic — Starši so prepričani, da bodo lahko otroci v novi stavbi dosegli boljše učne uspehe in se več naučili — Brez osnovnih pogojev, ki jih zahteva sodobni pouk, si ne moremo zamisliti reformirane šole

Nedavno je občinska skupščina Kočevje razpisala prvi javni natečaj za gradnjo nove šole v Kočevju. O tem smo že nekajkrat pisali; znana je tudi zagatnost, v kakršno je zadnja leta zašlo šolstvo v Kočevju in nemogoči pogoji, v kakršnih se šola mladina. Naj na kratko o svezitih le to: nova šola z 20 učilnicami in drugimi prostori, ki pritičejo moderni šoli, bo stala ob Rinzli na zemljišču sedanjih vrtnarjev, nasproti doma telesne kulture. Tu je v prihodnje zamišljeno osnovanje širšega šolskega centra. Gradnja se bo pričela predvidoma 20. junija,

predračunska vrednost dela pa je nekaj nad 157 milijonov dinarjev.

O tem, za Kočevje vsekakor pomembnem načrtu, smo napravili skromno anketo. Trem občanom smo zastavili eno samo vprašanje: Kaj pričakujete od nove šole?

● Ana Šega, uslužbenka: Mislim, da je res že skrajni čas, da skupnost omogoči mladini boljše pogoje za šolanje. V urejenih razmerah bo verjetno tudi učni uspeh boljši, v marsičem pa bo olajšano delo prosvetnim delavcem. Zdaj sicer niso najboljši časi za take gradnje; pred leti bi verjetno prej prišli do sredstev, vendar pa so bile tedaj drugod večje potrebe...

● Ivan Žužek, sodnik: Nedvomno je šola v Kočevju nujno potrebna in vprašanje je, če bodo z novo stavbo odpravljeni vsi problemi v šolstvu. Nasploh smo vse doslej prehudo zanemarjali šole in bodo zdaj potrebni veliki napori, da bomo stvari lahko kolikor toliko uredili. Brez zadostnih prostorov, brez najosnovnejših pogojev si ne moremo zamisliti resnično reformiranega šolstva, uspešnega osnovnega izobraževanja... Mislim tudi, da je način, kako bomo pri nas gradili novo šolo, posrečen — namreč samopriprave. Le tako bomo lahko prej zbrali zadostna sredstva... Zelim še to, da bi bila šola resnično gotova v predvidenem času!

● Ivan Širaj, upravitelj šole Jožeta Šeška: Čeprav bo nova šola sprejela v

dvajsetih učilnicah 600 učencev, bo s tem problem šolstva v Kočevju rešen le za silo, ne pa v celoti. Še vedno bodo šole razdeljene na več stavb v mestu. Naša šola npr. gostuje v gimnaziji, nekaj oddelkov pa imamo tudi na Bračičevi šoli. Ta ima spet učilnice v treh stavbah itd. Posebna šola s štirimi oddelki je utesnjena v bivšem vajenskem domu, kjer ima učilnice tudi Bračičeva, pa se, kljub vedno večjim potrebam, ne more razviti, kakor bi bilo potrebno. Predvsem je treba poudariti to, da bomo morali pričeti z novo šolo resneje reševati problemov šolstva v celoti, ne le problem obeh osemletk, pač pa tudi gimnazije, posebne in glasbene šole. Razmisliti bi veljalo o pouku v turnusih, da bi bil otroci v šoli tedaj, ko so starši v službi, enkrat dopoldan, drugič popoldan...

Jeseni bomo na šoli imeli 24 oddelkov, prostora pa manj, največ za 20 učilnic. Sicer pa nobenega drugega prostora za kakršnokoli dejavnost...



## KRVODAJALCI - hvala vam

Krvi ne moreš plačati — niti z dinarji, niti z dolarji. Življenja ne moreš kupiti! Zato tudi hvaležnosti prostovoljnim krvodajalcem ne moremo meriti s svečanimi akademijami in drugimi skromnimi priznanji. Globoko spoštovanje visoko izobraženim in preprostim ljudem, ki ne sebično ponudijo laketi in žilo za pomoč sočloveku, je najmanj, kar jim lahko izkažemo. Kako? Tako, da tudi sami darujemo kri! Mogoče jo bo že jutri potreboval naš najbližji ali pa celo mi sami...

V petek, 4. junija je občinski odbor Rdečega križa v Novem mestu pripravil slavnostno akademijo v proslavo dneva krvodajalstva. Nastopili so: pevski zbor »Dušan Jereb«, pevka Hilda Hözel ob klavirski spremljavi Zdenke Lukec in pomađkarji RK z osnovne šole »Katja Rupena« z recitacijami in ritmičnimi vajami ob klavirski spremljavi avtorja Stane Finka. O pomenu krvodajalstva sta govorila predsednik občinskega odbora RK Boris Savnik in primarij novomeške bolnišnice dr. Oton Bajc ter se toplo zahvalili vsem krvodajalcem.

V letu 1964 je novomeška transfuzijska postaja pridobila od 1655 krvodajalcev 435 litrov krvi. V letošnjih prvih štirih mesecih so v Novem mestu pridobili 161 litrov, porabili pa 164 litrov krvi. Za vsoto organizacijo krvodajalske akcije skrbi Rdeči križ.

Ob koncu akademije so podelili diplome in odlikovanja zaslužnim kolektivom in krvodajalcem. Zlate značke so podelili vsem, ki so že 10 dali kri, srebrne pa tistim, ki so dali kri 5 krat. Članice pomladka so vsem pripelle rdeče nageljne.

Zlate značke so prejeli: Pani Čelič, Bojan Čeh, Anica Mugerli, Jože Hočvar, Sergej Sekač, Alojz Fink, Branko Turk, Anton Srebrnjak, Milan Vidlinovič, Anton Henigman, Marjan Pureber, Martin Vidmar, Anton Srebrnjak, Jože Bartolj, Slavko Kavšek, Jože Dragman, Jože Senica, Hedvika Petruna in Andrej Kotnik.

Srebrne značke so prejeli:

Jože Brkopec, Jože Zorc, Ivan Goršin, Anton Marolt, Tone Kraševac, Alojz Aubar, Marica Dragan, Janez Gornik, Janez Mislej, Karel Barbič, Ivan Slaven, Ivanica Macedoni, Anton Bojanc, Viktor Antončič, Martin Plantan, Joža Kolenc, Alojz Berkopec, Ciril Beretič, Branko Turk, Maks Molan, Marjan Zorc, Anton Petje, Ivan Vidic, Franc Pavlenič, Stanko Poslek, Ciril Jamovič, Režka Suštaršič, Ana Progar, Ivan Rolih, Anica Bucik, Alojz Plankar, Janez Kren, Tone Gregorič, Karol Čelič, Marjana Zoran, Marjan Pavliš, Martina Pelakovič, Franc Gazvoda, dr. Franc Hübscher, Alojz Tekstor, Janez Gornik, Pavel Golob, Albin Jereb, Ivan Turk, Angela Gorše, Betka Plaznik, Metod Rom, Ivan Kafol, Anton Kosnik, Anton Gregorič, Marija Pavšič, Ervin Felki, Stane Kavšek, Karel Androšič, Tončka Košir, Nežka Drčar, Marijeta Fistravec, Jože Bizjak, Vlado Ferfolja, Alojz AS, Alojz Drčar, Ivan Hrustek, Gabrijel Obrekar, Rudi Slojkovec, Martin Pavlin, Franc Zrnc, Franc Novina, Anka Matko, Jože Potokar, Kristina Ostrončič, Marija Pureber, Peter Kumer, Ivan Martina Jakše, Ivan Mihaela Jakše, Franc Senica, Marija Repar, Marija Bukovec, Marija Mirtič, Anton Strumbelj in Feliks Rogelj.

## KRI, KI REŠUJE ŽIVLJENJA

Pretekli teden so darovali kri na novomeški transfuzijski postaji: Franciška Morela, Branko Ralijan — člana kolektiva Novoteksa, trgovina, Novo mesto, Anica Burger, Marija Cesar, Marjan Strajnar, Marija Dragan, Anica Tomašič — dijaki ekonomske srednje šole v Novem mestu, Ferdo Florjanc, Vinko Mrhar, Miloš Premelj, Janez Vodopivec, Franc Krnc, Branko Videtič, Jože Umek, Jože Zupančič, Jože Plut, Ivan Simčič, Metod Zupavec, Jože Stangelj, Siane Petrinčič, Alojz Povše, Alojz Starešinič, Ivan Slapničar, Gerhard Piki — člani kolektiva Cestno podjetje, Novo mesto, Jože Kocjan, Jože Klobučar, Ivo Goršin, Andrej Senica, Rudi Macele, Martin Pavlin, Franc Zrnc, Franc Piskolc, Janez Barborič — člani kolektiva Novoteksa, Novo mesto, Majda Turk, Jože Zorc, Alojz Avbar, Emil Parkelj — člani kolektiva IMV, Novo mesto, Marjan Kolenc, Franc Zorman, Ivan Hacin, Anton Novak — člani kolektiva Vajeniška šola Novo mesto, Ivan Pezdirc, Ivan Levstik, Peter Prijatelj, Sandi Jevnikar, Viljem Meglič, Ivan Brear, Janko Novosel, Lado Kovačič, Drago Babnar, Janez Krevs, Branko Bartolj, Ivan Sever, Tone Klemenčič, Jože Gazvoda — učenci Vajeniške šole, Novo mesto, Stefka Simič — članica kolektiva Dolenjka, Novo mesto.

## RAZPIS GLASBENE ŠOLE NOVO MESTO

Vpisovanje starih in novih učencev v Glasbeno šolo v Novem mestu in podružnični oddelki v Trebnjem bo od 26. junija do 3. julija 1965 od 9 do 12. ure v tajništvu šole v Novem mestu, v Trebnjem pa od 15. do 19. ure iste dneve, v prostorih Glasbene šole v Domu kulture, I. nadstropje.

Učenci se lahko vpišejo za:

1. godala (violina, violončelo, kontrabas)
2. klavir
3. solo petje
4. trobila (trobenta, pozavna)
5. pihala (klarinet, flauta, saksofon)
6. tolkala
7. narodne instrumente (harmonika in kitara)
8. v pripravnicu — zbor cicibanov.

V vse oddelke se lahko vpišejo učenci, ki so z uspehom dovršili tretji razred osnovne šole. Pri vpisu v oddelka za trobila in pihala pa morajo učenci predložiti zdravniško spričevalo. Prijavnice se dobijo v tajništvu šole. Sprejemni izpiti za na novo vpisane učence, ki obsegajo preizkušnjo poslušanja, ritmičnega čuta in ugotavljanja fizičnih dispozicij, bodo v sredo, 7. julija, ob 9. uri v Glasbeni šoli v Novem mestu, ob 16. uri pa v Trebnjem.

RAVNATELJSTVO SOLE

Vsem zavarovancem se priporoča

KOMUNALNI ZAVOD ZA SOCIALNO ZAVAROVANJE NOVO MESTO

SGP PIONIR NOVO MESTO

z gradbišči: Novo mesto, Ljubljana, Krško, Brežice in Trebnje

opravlja vse vrste visokih, nizkih in hidrogradenj kvalitetno, v določenih rokih in po konkurenčnih cenah!

Zaupanje investitorjev je naše spričevalo!

## Preživnine so zvišali na 15.000 dinarjev

Tisti upravičenci, ki bodo oddali v družbeno last več kot 1 ha zemljišča, bodo lahko prejeli tudi večje zneske

Skupščina občine Brežice je sprejela odlok o preživninskem varstvu lani aprila. Medtem se je pokazalo, da vsebuje predpis več pomanjkljivosti in po daljših razpravah odbora preživninskega sklada, sveta za kmetijstvo in komisije za pomoč kmetijskim organizacijam so bile sprejete nekatere spremembe, ki jih je potrdila tudi občinska skupščina.

Zajamčena preživnina je znašala do sedaj 11.000 dinarjev, z dopolnilnim prepisom pa je zvišala na 15.000 dinarjev. Upravičenci do preživnine so prejeli za vsako nadaljnjo osebo še 4.400 dinarjev. Ta vsota je zdaj večja in znaša 6.000 dinarjev, to je 40 odst. od vsote, ki jo prejema nosilec preživnine. Za to povišanje so se v občini odločili zaradi naraščajočih življenjskih stroškov.

Preživninski odlok do sedaj tudi ni upošteval, koliko zemlje je kdo oddal. Preživnina je bila odmerjena za vse enako, pa čeprav je nekdo oddal le en hektar, nekdo pa trikrat ali celo petkrat toliko. Minimalno preživnino 15.000 dinarjev bodo prejeli odslej vsi

tisti posestniki, ki so oddali vsa zemljišča, a je njihova površina manjša od 1 hektarja. Vsi tisti kmetje, ki pa bodo dali skupnosti nad 1 hektar zemlje, bodo lahko prejeli manj za dejansko vrednost povečano preživnino. Ekonomski znesek bo določen ob upoštevanju starosti upravičencev. Vrednost poslopij in delovnih naprav na oddanih zemljiščih bo ugotovljena s posebno pogodbo, če jih bo gospodarska organizacija želela uporabljati.

Celotno preživnino prejema jo upravičenci le v primeru, če so oddali vsa zemljišča, kupnino pa odstopili skladu za preživninsko varstvo. V nadaljnji lasti si lahko zadržijo le 10 arov obdelovalne zemlje oz. 20 arov vseh površin. V tem primeru je preživnina še stodontna, sicer pa se preživninski znesek zmanjša sorazmerno z velikostjo zadržanih zemljišč.

Če je nosilec preživnine upokojenec, potem prejema ta v zameno za oddano zemljo tolikšen znesek, kolikor znaša razlika med pokojnino in zajamčeno preživnino. V

nasprotnem primeru dobi le kupnino.

Vsi uveljavljeni preživnini imajo pravico do zdravstvenega varstva. Ako je upravičenec do preživnine potrebna tuja pomoč in nega, poskrbi za to občinski skrbstveni organ v sporazumu z zdravstvenim domom in krajevno skupnostjo.

Delovna skupnost Zavoda za izgradnjo in urejanje naselij Novo mesto razpisuje prosto delovno mesto — USLUŽBENKE

Pogoji: ekonomska Pogoji: ekonomska srednja šola, obvladanje strojepisja in stenografije. — Osební dohodki po pravilniku. — Nastop službe je možen takoj, toda najkasneje do 1. julija 1965. Razpis službe do vključno 20. junija 1965. Ponudbe in informacije dobite na naslovu: Zavod za izgradnjo in urejanje naselij Novo mesto, Prešernov trg 3.

# Manj gasilskih društev in članov

Za polovico manj gasilskih društev in članov kot pred vojno — Staro, obrabljeno in nesodobno gasilsko opremo bi že davno morali zamenjati s sodobnejšo — Povprečna starost gasilcev je 34 let, kar opozarja, da med mladino za gasilstvo ni posebnega zanimanja

Na nedavni seji občinske skupščine Kočevje so med drugim obravnavali tudi problematiko gasilstva v občini. Obširno poročilo o tem je podal predsednik občinske gasilske zveze Jože Oberstar, od koder tudi povzemamo nekaj kratkih misli in podatkov.

Pred vojno je bilo na območju sedanje občine Kočevje 43 prostovoljnih gasilskih enot s 1.200 člani, v dvajsetih letih po vojni pa je bilo največ 24 gasilskih enot (tri industrijska društva). Zdaj je 20 gasilskih društev s skupno 606 člani, katerih povprečna starost je 34 let. To dokazuje, da med mladino ni posebnega zanimanja za sodelovanje v gasilskih vrstah; na podeželju mladine ni, v mestu pa noče sodelovati.

V preteklem letu so imeli gasilci 178 strokovnih vaj, za kar so žrtvovali 3.590 ur. Posebno na tesnem so skoro vsa društva z opremo. Brijagalne so stare povprečno 30 let in več ali manj zastarele, ostali material za preprečevanje požarov pa je dotrajal. Po vojni so bili s prostovoljnimi delom popravljeni nekateri gasilski domovi, nekateri pa še sedaj niso popolnoma urejeni. Najbolj je potreben popravila dom v Kočevju. Skoro vse motorne brijagalne (20) so še predvojne in bolj spadajo v staro železo kot pa v gasilska orodja. Vsa gasilska društva skupaj imajo nekaj nad 6.000 metrov tlačnih cevi, od česar jih imajo 1.900 metrov industrijska GD (povprečno

po 290 metrov cevi na društvo!).

Upoštevati je treba še, da so z razvojem industrije v mestu tudi potrebe po gasilstvu vedno večje, posebno še z nastankom kemične tovarne. Tu in še ponekod drugod v primeru požara z vodnim gašenjem sploh nič ne opravijo, drugih pripomočkov za gašenje pa društvo nima. Sredstva, ki jih potrebuje požarno varstvo, so v primerjavi z željami društva vedno prenizka, zato bi bilo verjetno umestno proučiti predlog občinske gasilske zveze, naj bi tudi delovne organizacije po svojih zmogljivostih pomagale utrditi materialni položaj gasilstva.

Kočevsko gasilsko društvo ima vpisanih 60 članov, od katerih se le 36 aktivno vključuje v društveno življenje. Med temi pa je (skupaj z oddelkom v Mahovniku) le 20 operativnih članov, se pravi — v mestu komaj 14 ali 15. Če tem 15 aktivnim gasilcem postavimo na stran najmanj 3.000 moških prebivalcev mesta, je podoba dovolj jasna, presenetljiva in — nezveseljiva!

Skupščina je po vsestranski obravnavi dokaj zapletene požarnovarnostne problematike v občini in še posebej v Kočevju sklenila, da je treba čimprej adaptirati prostore gasilskega doma v Kočevju, proučiti pa je tudi treba možnosti za prehod na polpoklicno ali morda celo poklicno gasilsko enoto. Dokončno je tudi treba v najkrajšem času urediti financiranje požarne varnosti, s čimer ji bo omogočeno normalno delovanje.

# Tudi večje odkupne cene

Do konca prvega četrtletja letos je bilo odkupljenega v kočevski občini za 56 milijonov dinarjev kmetijskega blaga ali za 41,6 odstotka več od enakega obdobja lani. Na tak porast nedvomno vplivajo boljše odkupne cene, precej večja pa je tudi ponudba za prodajo goveje živine, prašičev, svežega mleka in krompirja. V primerjavi z lanskim letom se je povečal odkup kož divjadi, medtem ko se je ponudba lesa močno zmanjšala.

## BANJA LOKA: predvsem elektrifikacija

Čim bolj razsežno je področje krajevne skupnosti, toliko več je lahko problemov, potreb, želja, načrtov. Krajevna skupnost v Banja Loki, ki obsega vrsto majhnih, na obsežnem ozemlju raztresenih naselij, ima velike načrte, saj so v program dela vključili vse vasi. Popraviti nameravajo kolovoz Kostel — Žaga, očistiti vodovod v Delaču in Colnarjih, montirati tri javne luči v Banja Loki, popraviti vaški vodnjak v Novih selih, popraviti pot do Jesenovga vrta in ograje okrog pokopališča v Ajblju in Banja Loki in popraviti stavbo SLP v Banja Loki. Predvsem pa bi radi dokončno elektrificirali ta predel, vasi Ajbelj, Slovenska Brigla, Kaptol in Suhor. To bi bila največja investicija, saj bi zahtevala precej nad 10 milijonov dinarjev. Ker pa za elektrifikacijo ni sredstev, so na občini mnenja, da bi letos pripravili le glavni projekt za elektrifikacijo, z deli pa nadaljevali kasneje.

# TE DNI V KOČEVJU

**MESTNE CESTE.** Zmotno je mnenje občanov na podeželju, da zmanjkuje sredstev za ureditev njihove komunalne potrebe zaradi tega, kar porabi preveč denarja za urejanje ulic in cest v mestu. Tudi tu je še cela vrsta neurejenih ulic in cest (vzdrževati je treba okrog 45 kilometrov ulic). Posebno se za vrsto let pritožujejo prebivalci Trate, vendar vedno priznavajo potrebne sredstva za ureditev ceste do mesta. Prav zdaj, pravijo, je cesta skoro neprehodna. Neurejena je še Rožna ulica, Fodgorška, Kiričeva, cesta v Mestni log in tako dalje. V Mestnem logu vsako leto zraste nekaj hiš, ni pa urejena javna razsvetljava, prav tako na Trati. Vsekakor bo treba v prihodnje tudi tema dvema predeloma mesta posvetiti večjo skrb, če bo le dovolj denarja.

**KAM S SMETIŠČEM?** Prebivalci Mestnega loga so na zborih volivcev že večkrat spregovorili o smetišču, ki je blizu naselja. Sem komunala odvzeta smeti; papir, ki se ga med smetmi nabere precej, zaigajo, prebivalci pa morajo uživati ves smrad, ki pri tem nastaja. V bližini odlaga kemična svoje smeti, kar je za živino, pa tudi za otroke, lahko nevarno. Prebivalci Mestnega loga pravijo, naj smetišče umaknejo kam drugam, na bolj primeren prostor. Ker bo za ta del mesta kmalu gotov zasidlati načrt, bo treba smetišče vsekakor umakniti drugam.

**ODPADNI PAPIR LAHKO KORISTI.** Na zadnji seji občinske skupščine se precej govorilo tudi o smetišču na Mestnem logu, kjer med drugim se izgaja odpaden papir, ki se nabere v smeteh. Odbornik Leon Urh pa je v razpravi menil, v čemer so ga podprli tudi nekateri drugi, da je škoda sežigati papir v odpad-

kih. Lahko bi ga zbrali (otroci, šole ali kdo drug) in ga prodali Dinosu. Tako papirja ne bi bilo treba zaigati, kdor bi ga zbral, bi pa koristil z zaslužkom sebi, družbi pa z odpadnimi surovinami...

**SKOZI DOBRO SOLO** je sio v soboto srečno osebe hotela FUGLED. V hotelu je prenočevala skupina štirih Nizozemcev, ki so se odpravljali na morje. Pred odhodom so naročili obilen zajtrk. Ko so se dobro podprli, so vstali in jo mahlni proti izhodu gostišča. Na vjudno opozorilo, da še niso plačali, so odgovorili, da je povsod po svetu zajtrk vkalculiran v ceni sobe in so lepo odšli. Stročnica, ki jim je servirala, bo tako izdatno podprla naš turizem, ko bo morala poplačati zajtrk teh turistov, a dobro bi bilo, če je potem pripomnila stročnica, da bi televizija prikazala tudi take primere vsaj v besedi, ne le stapanje preprog in prah pod posteljami.

**TEHNIČNI PREVZEM** obratne dvorane industrijskega podjetja transportnih sredstev ITAS je bil v petek. Dvorano je gradilo GP ZIDAR iz Kočevja. Dvorana spada med največje industrijske objekte, kar jih je zgradil ZIDAR. Za ITAS je to velika pridobitev, ker bo odpadlo marsikatero mučno delo, ki so ga morali opraviti na prostem.

**ZELO AGILNO DRUSTVO** apokojencev je organiziralo skupinski izlet na Rab. Udeležilo se ga je 48-upokojencev in njihovih svojcev. Med njimi je bilo precej takih, ki so bili tam internirani, pa tudi takih, katerim so v taborišču pomrli svojci. Obiskali so grobišče žrtev.

# Trgovina v prvem tromesečju

Promet v trgovini na drobno in v trgovini na debelo je v kočevski občini precej večji kot lani — Kupcev, ki bi se posluževali potrošniških posojil, je letos veliko manj kot lani

Promet trgovine na drobno je v prvem tromesečju letos znašal v kočevski občini 756 milijonov dinarjev ali 27,9 odstotka več kot v istem času lanskega leta. V prvem četrtletju je en prodajalec povprečno prodal za 4.554 milijona dinarjev blaga, za gotovino in regres je bilo potrošnikom prodanega 76,1 odst. skupnega zneska, za virman in barirane čeke netrgovinskim organizacijam 22,6 odstotka in le 1,3 odstotka prodanega blaga v prvih treh

mesecih odpade na potrošniška posojila in bančne bari-rane čeke. Ravno za potrošniška posojila je letos občutno manj prodanega blaga kot v lanskem letu.

Trgovina na debelo je imela v istem času prometa v vrednosti 503 milijone dinarjev ali 27,8 odstotka več od preteklega leta. Največ blaga so prodali trgovini na drobno — 89,1 odstotka, ostalo pa proizvodnji, gostinstvu, zdravstvenim ustanovam ipd.

Promet trgovine na drobno je v prvem tromesečju letos znašal v kočevski občini 756 milijonov dinarjev ali 27,9 odstotka več kot v istem času lanskega leta. V prvem četrtletju je en prodajalec povprečno prodal za 4.554 milijona dinarjev blaga, za gotovino in regres je bilo potrošnikom prodanega 76,1 odst. skupnega zneska, za virman in barirane čeke netrgovinskim organizacijam 22,6 odstotka in le 1,3 odstotka prodanega blaga v prvih treh

## Ortneški log olepujejo

Podjetje Slovenija ceste je začelo urejati cestno območje vzdolž kočevske magistrale. Nagradena zemlja, ki so jo gradbeni stroji zrinili na rob ceste, se je v letu dni spremenila v plodno zemljo. Očistiti je treba zamašene in zaraščene odtočne kanale, naše področje pa bo dobilo lepšo podobo. Prav bi bilo, ko bi ob cesti zasadili topole.

V. P.

## KOČEVSKÉ NOVICE

### Zbor upokojencev

V nedeljo, 13. junija, se bodo sestali ribniški upokojenci. Redni letni občni zbor, na katerem se bodo pogovorili o številnih problemih, bo ob 9. uri dopoldan v domu Partizana v Ribnici.

## LOŽINE: dograditi družabni dom

Ze lansko leto so prebivalci Ložin pri Stari cerkvi deloma dogradili v Srednjih Ložinah gasilski dom. Medtem ko je shramba za gasilsko orodje v glavnem urejena, je zmanjkalo sredstev za ureditev družabnega doma oziroma dvorane, v kateri bi se prebivalci treh Ložin sestajali. Čeprav je 900.000 dinarjev, kolikor je za to še potrebnih, precej, je spet škoda, če bi pustili napol dograjeno stavbo nedokončano.

## Suha roba v skladiščih

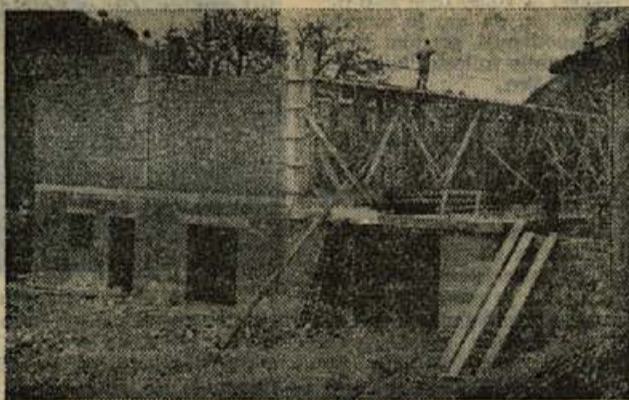
Zamrznjenje cen je posredno prizadejalo tudi poslovalnico DOMA »Suho roba« v Sodražici. Zaloge, posebno nekaterih izdelkov, se kopičijo. Proizvajalci in kolektivni poslovalnice težko čakajo, da bo prodaja spet stekla kot nekdanj.

## Tečaj v Loškem potoku

V Loškem potoku bodo v kratkem zaključili avtomoto tečaj, ki ga obiskuje 25 tečajnikov. Zanimivo je, da ni med njimi nobene ženske. Tečajniki bodo po končanem tečaju opravljali izpite za voznike motornih vozil.

## Matični urad Loški potok

Maja je rodila doma Pavla Brinšek s Hriba — dečka. Poročila sta se: Franc Šoštarčič, delavec z Babnega polja, in Marija Kordiš, delavka iz Malega loga.



Trgovsko podjetje Jelka iz Ribnice gradi na Hribu v Loškem potoku večjo trgovsko hišo, s čimer bo trgovska mreža v tem delu občine dokončno rešena. Predračunska vrednost stavbe je skoro 60 milijonov dinarjev, vendar bo verjetno gradnja nekaj dražja. Zdaj že zazidujejo pritličje, trgovski dom pa bo predvidoma gotov v treh letih.

## Sredstva za obnovo stanovanj

Občinski odbor združenja borcev v Ribnici si prizadeva, da bi preskrbel stanovanja vsem borcem, ki jih še

## Golja bo zmagal

Letos so ribniški šahisti spet resneje prišli za delo: na prvenstvu, ki bo kmalu končano, igra 16 udeležencev. Zmagal bo Golja, ki je izgubil le eno igro. Za drugo mesto imajo največ možnosti Kuvavica, Levstek in Bavdek.

Brzoturnirji so skoraj vsak mesec, vendar ne po določenem urniku. Na vseh letošnjih je zmagal Golja. — Lani so Ribničani premagali Tovarno kovinske galanterije iz Ljubljane 8:2. Pretekli petek so v gosteh imeli več dela, saj so zmagali le 5:5,4,5. Povratni dvoboj bodo igrali doma 19. junija. —m

## Komisija za družbene službe

Na pobudo občinskega sindikalnega sveta v Ribnici je bila pri svetu pred kratkim ustanovljena komisija za družbene službe. Komisija bo analizirala delo družbenih služb v občini in podatke posredovala občinskemu sindikalnemu svetu. V komisiji, ki šteje 5 članov, so predstavniki osnovnih šol, zdravstva in občinske skupščine.

# KZ RIBNICA: vedno več kooperantov

Kmetijska zadruga Ribnica vedno bolj razširja s kmetovalci kooperantske odnose, predvsem v živinoreji. — Od okrog 1500 posestnikov na območju zadruga je podpisalo kooperacijske pogodbe že okrog 900 kmetovalcev. — Pogodbe tudi za odkup mleka — 52 kosilnic za kooperante

Z referatom za kooperacijo pri kmetijski zadrugi v Ribnici Jožetom Lovšinom razpravljajo o vedno lepših in večjih možnostih sodelovanja zadruga z zasebnim kmetom. Prav v tem je ribniška zadruga dosegla v zadnjem času lepe rezultate, saj je podpisalo pogodbe za sodelovanje z drugo od 1.300 posestnikov na območju zadruga že okrog 900 kmetovalcev.

— Doslej smo imeli le enostavno, nižjo obliko kooperacije, ki je v glavnem temeljila na dokupu, zdaj pa že uvajamo čvrsto obliko pogodbenega sodelovanja. Pri tem da zadruga kooperantu ves reprodukcijski material. S kmetom npr. sklenemo pogodbo za rejo živine. Zadruga mu da žival, težko od 100 do 300 kilogramov, potrebna krmila, navodila za vzrejo, plača veterinarske usluge in zavaruje žival. Pitanca mora rediti do 500 kilogramov teže, prirastek pa mu plačamo po tedaj veljavnih dnevnih cenah na 55 odstotno klavnost. Če je klavnost večja, se cena zviša, če je nižja, odbijemo toliko kilogramov, da dobimo 55-odstotno klavnost.

Ze lani so se pokazali zelo lepi rezultati pri dopitjanju živine, saj je dosegel ponekod prirastek tudi preko kilogram na dan. Kooperanti se za tak način sodelovanja zelo zanimajo, saj imajo nekateri v reji tudi več kot 10 glav živine. Zaradi dolgoletne tradicije v vzreji živine bomo tudi v prihodnje tako sodelovanje še razvijali, temeljilo pa bo na reji plemenske živine, pitanju mlade govede, proiz-

vodnji mleka in telet, pitanju prašičev in proizvodnji krme. Seleksijska služba, ki dela v sklopu kooperacijskega oddelka, je ob koncu leta registrirala 481 rodovniških in 36 popisnih krav. V kontroli mleka je nad 600 krav, povprečna mlečnost krav pa je bila lansko leto 3.570 kg mleka s 3,8 odstotka toščice.

Trenutno imajo kooperacije v reji 150 zadržanih goved, razen tega pa redijo še okrog 500 lastnih goved. Pri tem zadruga le zagotovi ceno in prodajo živine. Na to vrsto kooperacije je doslej dajala obšina poseben regres, ker pa je uknjen, bo vzrejo lastne živine poslej premirala zadruga iz svojih sredstev. Po planu bodo kmetovalci — kooperantje vzredili letos 1.900 govedi.

— Kaj pa druge oblike sodelovanja?

— Jedro naše kooperacije je živinoreja, naši sodelavci pa redijo tudi prašiče, ki jih zadruga odkupuje; precej je kooperacija razvita v poljedelski proizvodnji — krompir

in seno. Preteklo leto smo od kmetov odkupili okrog 350 ton merkantilnega krompirja po ceni 25 do 35 dinarjev, kooperantje pa so dobili za vsak kilogram prodanega krompirja po dva dinarja premije. Letno odkupimo tudi 700 do 800 tisoč litrov mleka. Poslej bomo tudi za mleko sklepali pogodbe, na podlagi teh pa bodo proizvajalci dobivali premije. Odlok o premijah za odkupljeno mleko je občinska skupščina pred kratkim že sprejela.

Zadruga je letos dala kooperantom 52 motornih kosilnic, s čimer bo vsekakor olajšana košnja. Kosilnice so dobili pod precej ugodnimi pogoji in z odplačilom dveh let. Badi bi priskrbeli kosilnice za vse zainteresirane, vendar zadruga nima dovolj deviz.

Se pred leti so bile s sklepanjem pogodb precejšnje težave, ker ljudje niso poznali prednosti proizvodnega sodelovanja. Ko pa so se pokazali prvi vidnejši rezultati, koristi kooperacije z zadrugo, je bil tudi led nezaupanja v glavnem razbit. Prizadevamo si, da bi se kooperacijski odnosi še bolj razvijali, tudi na tiste, ki doslej stojijo ob strani, in da bi imela oba partnerja od sodelovanja čim več koristi.

—pec



Ribniški motiv









Fičko je bil pri fičku v nedeljo na parkirnem prostoru za dirkališčem na stadionu Matije Gubca. Krško je doživelo svoj praznik; motorizirani turisti in ljubitelji športa pa so prišli od vsepovsod, da bi videli zmago domačih dirkačev. Dolgi koloni avtomobilov sta se po tekmi vili proti Ljubljani in Zagrebu.

## Lojze Colarič — šestdesetletnik

V teh dneh bo tovariš **LOJZE COLARIČ**, nosilec spomenice iz leta 1941, obhajal lep življenjski jubilej: šestdesetletnico življenja.

Jubilant se je rodil v kmečko-delavski družini 13. junija 1905 v vasi Slivovce. Šolska leta so mu potekala v času prve svetovne vojne, ko je bil njegov oče ves čas na fronti in je za otroke moral skrbeti le mati; zaradi hudih napovov in nenadne bolezni je še med vojno umrla. Po šoli je delal mladi Lojze kot tesar med gradbenimi delav-

vseh nekdanje občine Podbočje (Sv. Križ) v postavljen na mreža aktivnih sodelavcev OF; dobivali in razširjali so literaturo in propagando, zbirali denarna sredstva, predvsem pa se orožje in strelivo. Zaradi izdajstva in preteče nevarnosti, da bi ga okupator zaprl, je Lojze spomladi 1942 prostovoljno odšel v partizane, kjer je ostal vse do osvoboditve oz. do demobilizacije v juniju 1945. Kot partizan se je tovariš Colarič boril za svobodo najprej v Gorjanskem bataljonu, nato v Cankarjevi brigadi, Belokranjskem odredu, v artiljeriji XV. divizije ter v XVIII. diviziji. Vsa vojna leta je bil na odgovornih položajih, nazadnje pa je bil komisar XVIII. divizije.

Tudi po osvoboditvi je opravljaj Lojze Colarič odgovorne družbeno politične naloge, saj je bil več let predsednik okraja Krško, član raznih okrajnih in pozneje občinskih ter drugih organizacij, bil pa je tudi ljudski poslanec v treh mandatnih dobach. Leta 1958 je bil upokojen, vseeno pa še vedno pomaga kot prizadeven družbeno politični delavec, zdaj zlasti v vrstah Zveze borcev in v zeleni bratovščini lovške družine.

Za šestdesetletnico življenja mu vsi njegovi delovni tovariši, prijatelji in sorodniki iskreno čestitamo in mu želimo še mnogo let dobrega zdravja in družinske sreče!



ci, zadnja leta pred drugo svetovno vojno, pa se je zaposlil na pošti v Podbočju, kjer ga je zatekla tudi nemška okupacija leta 1941.

Se v stari Jugoslaviji je bil Lojze Colarič sodelavec naprednega gibanja. Prav zaradi take, vsekoli napredne miselnosti je takoj po prihodu okupatorjev našel pot v vrste narodnoosvobodilnega gibanja. Že v letu 1941 je bila po njegovi zaslugi po vseh

## Pokal samoborskega zleta v Krškem

Kakor lani v Brežicah, je bil letos v Samoboru mladinski zlet bratstva in enotnosti. Na njem je sodelovala mladina iz treh slovenskih in treh hrvaških občin; iz Slovenije so sodelovale občine Sevnica, Krško in Brežice, iz SRH pa občine Zaprešič, Samobor in Klanjec. Letošnji zlet je bil prirejen v počastitev praznika dneva mladosti in v počastitev praznovanja 20-letnice osvoboditve.

V pripravi na zlet se je vrstilo veliko športnih tekmovanj najprej med slovenskimi ekipami na slovenski strani in med hrvaškimi ekipami na hrvaški. Najboljši, ki so se udeležili finalnih tekmovanj, so se nato srečali in pomerili na zletu, ki je bil v Samoboru 30. maja 1965. Na finalnem tekmovanju je bila najbolj uspešna mladina iz občine Krško, ki je osvojila kar tri prva in dve drugi mesta ter si s tem pridobil prehodni pokal mladinskega zleta bratstva in enotnosti. Posebno priznanje za lepe uspehe

mladine iz krške občine gre mladincem iz Brestanice. Tamkajšna ženska odbojkarica ekipa in moška rokometna ekipa sta se zelo pošteno borili in dosegli 2. mesto. Za izredno prizadevnost gre pohvala tudi ekipi šahistov, ki je v Zaprešiču osvojila prvo mesto in pokal ter ekipi strelcev, ki je na domačem strelišču prav tako osvojila prvo mesto in pokal.

Ob vsem tem lahko rečemo, da je bila dejavnost mladine v krški občini v pripravi na dan mladosti zelo razvejana, da je bilo v tem času mnogo športnih

sročanj, v ponos pa je lahko vsem mladincem pokal mladinskega zleta bratstva in enotnosti, ki so ga letos osvojili.

VINKO VOGLAR

### Novi aktiv Zveze borcev

Pretekli teden so se v TE Brestanica sestali člani ZB iz NOV, ki so zaposleni v tem podjetju in ustanovili aktiv, ki bo deloval v sestavi krajevne organizacije ZB Brestanica. Izvolili so vodstvo aktivja ter sprejeli program dela. Aktiv se bo sestajal po potrebi, na sestankih pa bodo razpravljali največ o zdravstvenem stanju borcev in o novih zakonskih določilih za zaščito borcev ter nekaterih drugih problemih. Aktiv bo prirejal tudi izlete v kraje, znane iz NOB.

R. Oražen

### Matični urad Krško

Maja sta bila doma rojena 2 dečka. — Poročili so se: Franc Boncelj, strugar iz Reštanja, in Marija Janežič, šivilja iz Zg. Vodal; Jozef Oštrik, pogovni delavec s Sotelskega, in Franciška Bohorč, delavka iz Reštanja; Franc Zorenč, osebni upokojenec, in Alojzija Postrak, osebna upokojenka, oba s Senovega. — Umrli so: Franciška Presnik, osebna upokojenka iz Zdol, 56 let; Blaž Držanič, kmečki delavec iz Dolenje vasi, 60 let, in Jakob Lah iz Latkove vasi (Zalec), 64 let.

R. Oražen

### NAJVAŽNEJŠI SKLEP OBS TREBNJE 3. JUNIJA:

## Omejitev proračunske potrošnje

Občani bodo prispevali nad 5 milijonov dinarjev

Kakšni ukrepi so potrebni, da bi odpravili nesoglasja med dohodki, ki prepočasijo dotekajo, in izdatki, ki se prehitro povečujejo? To je bilo osrednje vprašanje na seji občinske skupščine v Trebnjem 3. junija, ko so imeli odborniki pred seboj poročilo o četrtletnem uresničevanju proračuna v letu 1965.

Po uvodnih besedah poročevalcev, ki so zagovarjali mnenje sveta za družbeni plan in finance, naj ne bi zmanjšali obsega proračunskih dohodkov, so odborniki sprejeli sklep o 10-odstotni omejitvi proračunske potrošnje. Omejitev velja za materialne izdatke in za vse vrste socialnih podpor; štipe-

dije ter osebni dohodki so izzeti.

Pestro razpravo je spodbudila izčrpana analiza obrtnišva, zlasti o tem, kako bi v krajih, kjer so potrebe največje, poživilli razne obrtne dejavnosti. Kaže pa, da obrt zdaj še ni privlačen posel, ker se obrtniki boje najrazličnejših davkov. Če pa bi jim pomagali na noge in obrt pospeševali dolgoročno, kot je poudaril republiški poslanec Franci Kolar, bi bila to bolj vabljiva dejavnost.

Zaskrblijoče je stanje cest, zato skupščina podpira predloge posameznih krajev, ki hočejo sami urejati krajev-

na in medkrajevna pota. O vprašanju bodo temeljiteje razpravljale tudi še krajevne skupnosti, ki bodo kmalu začele.

Kmetijska zadruga je na tej seji poročala o izvajanju sanacijskega načrta kmetijske proizvodnje. Do zdaj so reorganizirali zadržni aparat in zmanjšali število administrativnih moči za 29 uslužbencev. Po podatkih SDK so izbile na dan še razne nove, kolektivne prikrite izgube, ki jih je treba tudi sanirati. Meneč, da je treba zadrugi, ki je očitno še v veliki krizi, pomagati, je skupščina dala poročevalcu izjavo na kredit, ki jih namerava kmetijska zadruga v ta namen najeti.

### Račun o slabih cestah

Svet za urbanizem, komunalne in stanovanjske zadeve pri občinski skupščini v Trebnjem je izračunal, da bi za ureditev medvaških poti v občini potrebovali skoraj 8 milijonov dinarjev. Računajo, da bi s temi sredstvi lahko pripravili 5000 kub. metrov gramoza, 65 betoniranih cevi, 150 kg razstrleka, 2000 kg cementsa, peska in drugega gradbenega materiala za ureditev mostov in propustov ter opravili vse prevoze za ta material. Občani bi po predvidevanjih prispevali 12 milijonov dinarjev. Poti so zelo slabe, kar iz leta v leto ugotavlja tudi medobčinska inšpekcija.

## Urbanistični načrt za Mirno

Ob krajevnem prazniku so v domu TVD Partizan razstavili urbanistično dokumentacijo za perspektivni razvoj Mirne. Ob navzočnosti predstavnikov kraja in drugih občanov je dokumentacijo obrazložil inž. Dušan Petek iz ljubljanskega urbanističnega zavoda. Sinoči so o tem razpravljali tudi na zboru volivcev.

## Tatvina se ni posrečila

M. H., gozdarski delovodja iz Globočič, je hotel na lahek način priti do denarja, pa se mu ni posrečilo. V gozdu Kmetijske zadruge Kostanjevica je vzel 5 posekanih bukev, vrednih 90.000 din, dal iz njih izdelati hlodovino in jo pripeljati do ceste. Del hlodovine je nato pod tujim imenom prodal KGP Brežice — obratu v Kostanjevici in v prodajni listini navedel, da so bile bukke posekane na Božičevi parceli v Černeči vasi, kar pa ni bilo res. S tem je zagrešil še drugo kaznivo dejanje ponarejanja uradne listine. Se preden pa mu je uspelo dobiti v roke

**POROČEVALEC KOMUNE VIDEM-KRŠKO**

### NA REPČE IN GRMADO

## KMALU PO UREJENIH POTEH

Omejeno trošenje proračunskih sredstev za materialne izdatke — Odlok ne velja za vse vrste socialnih podpor, štipe dije in osebne dohodke — Obrt brez naslednikov — Kmetijska zadruga poročala o izvajanju sanacijskega načrta

Občinska skupščina v Trebnjem je 3. junija z odloki uzakonila spodbudo občanov na Repčah in Grmadi, ki so se odločili, da sami popravijo krajevne poti. Na podlagi odloka bo možno pripadajoči samoprispevek od posameznikov tudi izterjati, če bi bilo to potrebno.

V Repče se je do zdaj najlaže prišlo peš, težje je bilo dospeti z vprežnimi vozili, posebno srečo pa je imel, kadar je tjakaj pricijazil z osebnim avtomobilom. Pot iz Trebnjega tja gor je strma, ozka in slaba. V največji zagati so bili, kadar so imeli bolnika. Najsi so rešila še tako klicali in želeli, ga ni bilo, ker sanitetno vozilo ne bi zdelalo niti polovice neurejene poti. Bolnika so naložili na gasilska nosila in ga prinesli v Trebnje k zdravniku. Takih in podobnih nadlog zavoljo slabega pota so se prebivalci naveličali in se odločili, da pot popravijo. Sklicali so zbor volivcev in sklenili takoj začeti zbirati sredstva in sestavljati razdelilnik del na posameznika.

V odloku o uvedbi samoprispjevka, ki ga je občinska skupščina Trebnje sprejela 3. junija, je določeno, da pri-

de na 2,5 ara zemljišča posameznega gospodarstva v Repčah in še šestnajstih krajev, katerih prebivalci imajo ob poti Trebnje-Repče parcele, meter poti. Pot so dolžni koristniki zgraditi ali pa plačati v ta namen po 840 dinarjev za vsak meter. Pot bodo usposobili do novembra. Vsa dela bodo veljala 2,5 milijona dinarjev.

Podoben odlok je občinska skupščina sprejela tudi za samoprispjevke krajev, ki ležijo ob poti Trebnje — Grmada, ali imajo tam samo svoje parcele. Odlok določa, da bo moral vsak zavezanec delati pri ureditvi te poti toliko dni, kolikor po 80 arov zemlje ima ob tej poti, ali pa bo moral plačati za vsak dan 2.000 dinarjev. Lastniki konjskih in volovskih vpreg bodo morali razen tega opraviti še po en dan vožnje ali za vsako vožnjo plačati po

6.000 dinarjev. Razen Grmade in Vrh-Trebnjega obvezuje odlok še šestnajst krajev. Tudi ureditvena dela te poti bodo veljala okrog 2,5 milijona dinarjev.

Občinska skupščina v Trebnjem podpira take in podobne spodbude krajev, ki hočejo sami urediti pereča vprašanja. Tokrat bo za obe poti prispevala denar za strelivo, tako pa bo verjetno pripravljena pomagati vse dotle, dokler ne bodo podobnih zadev sposobne reševati krajevne skupnosti.

### TREBANJSKE NOVICE

**Kolektiv ZDRAVILIŠČA ŠMARJEŠKE TOPLICE**

se cenjenim gostom priporoča za obisk. ● Solidna postrežba!

## NOVO V BREŽICAH

■ **TABORNIKI IZ BREZIC** že pripravljajo načrte za poletje. Te dni so imeli sestanke, na katerih so se spet dogovorili za taborjenje v Bohinju. Sklenili so, da bodo tokrat šli lahko na letovanje ob Bohinjskem jezeru le tisti, ki so v organizaciji kaj delali. Prispevek za 14-dnevno taborjenje bo 7.000 din. V to vsoto so vštet tudi izleti, vožnja ipd. Prva izmena bo taborila od 15. do 30. junija, druga izmena pa v prvi polovici avgusta.

■ V **CATESKIH TOPLICAH** hitijo z izgradnjo novega hotela in restavracije. Otvoritev so napovedali za dan borce. Upajo, da se niso prenašli in da bo takrat vse nared. Že prvi dan obratovanja

pričakujejo veliko gostov. To bo do udeleženci turistične prireditve ob proslavi dneva borce za 20-letnico osvoboditve.

■ **ZIVILSKI TRG JE BIL** v soboto izredno dobro založen. Prav ničesar ni primanjkovalo. Solato so prodajali na vsaki stojnici po 40 din glavo. Precej je bilo tudi spinače, ki jo prodajajo po 50 din merico. Sopek jušne zelenjave je veljal zadnjikrat 20 din. Merico sira in smetane so kupci lahko kupili po 80 din. Kmetice so prinesle na trg še kokoši ter komaj izvaljene račke in goske. Račke so bile po 900 din, goske pa celo po 1000 din. Piščance iz pitljišča so tudi hitro prodali. Naprodaj so bili po 850 din kg.

## ZAKAJ TURISTIČNI URAD?

V Brežicah že dobro leto omenjajo potrebo po ustanovitvi turističnega urada. Glasovi zanj so kmalu preglasili glasove z nasprotnim mnenjem in končno je zahtevo

obliki propagande in navezovanja stikov z domačimi in tujimi turističnimi predstavništvi. To sodelovanje se bo razvijalo postopoma, zato bo turistični urad prevzel tudi predprodajo avtobusnih, železniških in drugih vozovnic ter organiziral skupinska potovanja po domovini in inozemstvu.

Turistični biro v Brežicah nadalje ne bi smel zanemariti propagande za obisk kulturnih znamenitosti v občini. Posebno pozornost zasluži med njimi Posavski muzej, ki si ga bo z veseljem ogledal marsikateri domači in tuji obiskovalec.

## BREŽIŠKE VESTI

po takšnem uradu postavila tudi na novo ustanovljena občinska turistična zveza.

Med temi nalogami je najpomembnejša pomoč gostinsko turistični dejavnosti v

## Ponovno o pošti v Kapelah

Minila sta že dva meseca, odkar je v Kapelah pri Brežicah pomožna pošta, pa še vedno ni urejena dostava pošte, čeprav smo ta problem že večkrat načeli. Casopisi pridejo ali pa ne! Ko smo v želji, da bi si prišli na čisto, kako postopek dostave poteka, namenoma oddajali v Brežicah pošto za Kapele, smo ugotovili: pošiljka, oddana v petek, je prispela v Kapele v ponedeljek, pošiljka, oddana v četrtek, je prispela v ponedeljek, pošiljka, oddana v petek, pa je prispela že naslednji dan, to je v soboto. Dve dopisnici, oddani ena 19., druga pa 22., ma-

ja sta prispeli 24. maja. Denar, ki je bil v Kapelah oddan v poštni vreči v soboto, se je v poštni vreči v ponedeljek ponovno vrnil v Kapele! Ne vemo, kaj naj rečemo k vsemu temu, vemo pa to, da za dostavo pošte ne smemo biti prikrasjani! Ponovno prosimo, naj nas PTT v Krškem javno obvesti, kje so vzroki za takšne napake in nered!

DAMJAN VAHEN

## Cvetličarna v Sevnici

Konec oktobra lani je Kmetijska zadruga v Sevnici odprla v mestu cvetličarno, ki je poslovala do konca februarja letos v bivših prostorih družbene prehrane na Glavnem trgu. Cvetličarna se je nato preselila v manjši lokal pri pekarni in je lepo urejena. Kupcem so na voljo sveže cvetlice, cvetje v lončkih, venci in vse drugo, kar sodi v prodajo cvetličarne.

Po izjavi prijazne poslovodkinje je promet zelo dober, kar dokazuje, da je bila cvetličarna mestu res zelo potrebna. Lokal je odprt vsak dan od 8. do 12. ure dopoldne in od 15. do 18. ure popoldne, na vratih pa visi tudi listek, na katerem piše, da lahko stranke izven poslovnih ur pokličejo poslovodkinjo na njenem stanovanju.

S. Sk.

## Loki se obeta več prireditev

V okviru prosvetnega društva Primož Trubar v Loki se mladi uče mladinske igre »Pastir Peter in kralj Malibana«, ki bo uprizorjena 12. in 13. junija.

Predvidevana je tudi razstava knjig Umetniške propagande, ki je imela svojo založbo na požganem gradu Ruda na Razboru. Razstava bo odprta 27. junija v prosvetnem domu.

Za 20-letnico osvoboditve pripravljajo PD celovečerno akademijo s pestrим sporedom. Nastopili bodo recitatorji, izvajalci glasbenih in pevskih točk. Ta prireditev bo 4. septembra, na predvečer množične proslave vseh loških organizacij.

S. Sk.

## Zanimanje za novi zakon

Občinski sindikalni svet v Brežicah je sklical 28. maja posvetovanje o novem zakonu o delovnih razmerjih. Posvetovanje je vodil sodnik Miko Martinovič. Pri občinski skupščini je na predlog tega posvetovanja postavljena posebna komisija za statute. Novi zakon je vzbudil živo zanimanje zaposlenih in sprožil vrsto vprašanj, ki zadevajo neposredno pravice zaposlenih. Želimo, da delavska univerva in sindikalna organizacija prevzameta nadaljnjo skrb za razpravo o tem zakonu v delovnih kolektivih.

IVAN ZIVIC

## Podrta koliba — paša za oči?

Redek je hodisj domači ali pa tuji turist, ki se pripelje z brodom na Mostecu, ne da bi usmeril fotoaparata na ostanke zadnje poplave — na porušeno bivalnico za brodnika in shrambo za kolesa na levem bregu Save v Mostecu. Krajevna skupnost je storila vse, da bi žalostne ostanke popravili in usposobili za namen in je celo zaprosila pri banki v Brežicah za posojilo. Prošnja je bila odbita, krajevna skupnost pa napotena na občino. Zaj tudi občina nima sredstev. Kot je torej videti, bodo ostanke kolibe vso turistično sezono za nas kaj slaba reklama.

D. V.

## Odgovori so presegli pričakovanja

Na tekmovanju o znanju iz zgodovine pionirske in mladinske organizacije so osvojili prva mesta otroci iz Kapel, Pečic, Dobove in Brežic

Pionirska komisija Zveze prijateljev mladine je 3. junija pripravila v Brežicah zaključno tekmovanje pionirjev pod naslovom: »Pokazi, kaj veš o pionirski in mladinski organizaciji!« V mlajši skupini so bili učenci 1. in 2. razreda, v srednji učenci 3. in 4. razreda, v starejši učenci 5. in 6. razreda in v skupini mladincev učenci 8. razreda. Mlajša skupina se je pripravila na 17 vprašanj, srednja na 30, starejša na 96 vprašanj in mladinci na 20 vprašanj, od katerih jih je bilo 10 iz obdobja NOB. Prav iz te snovi so izredno lepo odgovarjali.

V Brežicah so nastopili v četrtke le zmagovalci sektor-skih tekmovanj, ki so bila na šolah v Artičah, na Bizeljskem, v Brežicah, v Dobovi in Pišecah. Odgovarjalo

je 5 nižjih, 7 mladinskih, 6 srednjih in 6 višjih skupin. Posamezne skupine so bile pri številu doseženih točk zelo izenačene. V prvi skupini si delita prvo mesto Šoli Kapele in Pečice, v drugi je zasedla prvo mesto Šola Dobova in v tretji prav tako, v mladinski skupini pa je zmagala osnovna šola

Bratov Ribarjev iz Brežic. Odredne zastave so prejeli vsi pionirski odredi, ker so si vsi veliko prizadevali pri spoznavanju svoje organizacije. Tekmovanje je potekalo v prijetnem vzdušju, saj so ga popestrili s folklornim nastopom, z recitacijami in igranjem harmonikarjev.

## KAREL DERŽIČ

31. maja smo se pri Brežicah poslovili od vsem Spodnjem Posavju znane-



ga in priljubljenega Karla Deržiča. Rodil se je 1888. v Zakutu pri Brežicah, se v dunajskem Novem mestu izučil mesarske obrti in nato služboval po raznih hotelih in restavracijah. V prvi svetovni vojni

je bil ranjen na Doberdobo, kjer je preživel tudi zastrupitev s plinom. Po vojni je v Brežicah prevzel znano gostilno Klavžer. V predvojnem času je bil predsednik gostinske zbornice in soustanovitelj vinarne zadruge v Brežicah. Leta 1941 je bil z ostalimi slovenskimi prebivalci izseljen v Šlezijo. Njegova mati in sestra, ki sta ostali doma v Sromljah, sta ves čas podpirali partizansko borce. Po osvoboditvi se je vrnil v Brežice in spet nadaljeval z gostilničarsko in mesarsko obrtjo, po prvi nacionalizaciji pa se je umaknil v pokoj.

S pokojnim Deržičem je umri eden izmed znanih starih Brežičanov, mnogi venci in šopki ter množica ljudi, ki so ga spremili na zadnji poti, pa so pričali o tem, kako je bil priljubljen in spoštovan.

## KLOPCE RES MANJKAJO!

Popotniku, ki pride v Brežice po opravkih in bi rad po opravljenem še malce poselel na svežem zraku, je najbrž težko pri duši, ko mora v gostilno. Zakaj? V parku, kjer je prav prijetno v senci drevja in na čistem zraku, ni nobene klopi. Klopce so včasih bile, toda neznanzi so jih pobalinsko razmetali in razbili. Tako zdaj res ne preostane človeku nič drugega, kot da jo mahne v zakajeno gostilno. To je najtežje materam z otroki, ki bi gotovoraje poselele na prostem.

## DVAKRAT ZAPIŠANA ŽELJA

Lepše bi bilo peljati se z avtobusom kakor peščiti čez hrib — Mladina ima klubsko sobo, v kateri se zbere komaj po šest fantov in deklet — Redki so, ki se ne odpravijo v mesta

Bučka z okoliškimi vasmi je eden tistih predelov Dolenjske, od koder se mladi ljudje drug za drugim odseljujejo v industrijski svet. »Pred nekaj leti je živel»

## Vodovod v Lukovcu

V nedeljo, 30. maja popoldne, je vodja gradbenega odbora Jože Rihelj po pozdravnih besedah izročil Lukovčanom v uporabo vodovodni rezervoar. Zahvalil se je za prizadevanje vaščanom, ki so vodovod napravili s prostovoljnimi delom. V imenu občinske skupščine Sevnica in krajevnega odbora SZDL Radna tim je čestital odborniku Rudi Malešič. Tako so se tudi Lukovčani vključili v praznovanje 20-letnice osvoboditve. Zahvaljujejo se vsem podjetjem, ki so jim pomagala z denarjem in materialom!

M. D.

## Načrti ZB v Sevnici

Za dvajsetletnico osvoboditve snujejo v Sevnici načrte za postavitev spomenika padlim borcem v Zabukovju. Lepšo podobo bodo dali tudi sevniskemu grobišču, v Sentažanju pa že pripravljajo spomenik in grobnico, v katero bodo prenesli posmrtni ostanke 14 borcev s pokopališča na Velikem Cirkniku. S spomenikom in grobnico se bodo v Sentažanju oddolžili tudi spominu padlih narodnih herojev Milana Majcna in Jančka Mevžlja. Za uresničenje vseh teh načrtov potrebujejo 5.900.000 dinarjev.

re večja skupina, jih ne naloži. Lahko si mislite, da je ena največjih želja tukajšnjih ljudi ta, da bi uvedli do Sevnice redno avtobusno zvezo.

Naši kraji so tudi od Novega mesta in Krškega zelo oddaljeni. Kdor ima poklic, se mora naseliti drugod, ker od tukaj ne bi mogel nikamor hoditi v službo. Vsi, ki tu živijo, se ukvarjajo s kmetijstvom. Uslužbencev nas je komaj šest: eden v trgovini, eden na krajevnem uradu in štirje na šoli.

»Kaj daje kmetom največ dohodka?»

»Ljudje pridelujejo vsakega po malo in šele zadnje čase so se začeli načrtno ukvarjati z živinorejo. Največ jih goji prašiče. Prodajajo jih na sejnih v Sevnici in v Novem mestu. Tukaj se dobro obnese tudi sadjarstvo. Žita v teh krajih ne pridelajo dovolj za potrebe svojih gospodarstev. V zadržni trgovini prodam namreč vsak mesec po 3.000 kg moka.»

»Kako je zdaj s pošto?»

»Lani so jo uklnili in ustanovili zbiralnico na krajevnem uradu. Občani niso bili zadovoljni, ker je bila zbiralnica v krajevni pisarni. Zaradi tega smo se odločili, da bodo pošta lahko puščali v trgovini. S tem smo začeli 19. maja. Ljudem je prihranjena pot do krajevnega urada in tudi z našim delovnim časom so bolj zadovoljni. Pismonoša raznaša pošto na Bučki vsak dan, v okoliške vasi pa prihaja dvakrat v tednu. Tako je že od nekdaj. Trenutno si najbolj želimo, da bi nas avtobus zbližal z

občinskim središčem, zato nič ne škodi, če boste to željo dvakrat zapisali.»

J. TEPPEY

## Prevoz potnikov s sevniske postaje

Zadnje čase v Sevnici precej govore, da bi se dalo poskrbeti za prevoz potnikov s postaje v mestu, kj je oddaljeno poldrug kilometra. Občanji z opravi na katastru, na sodnji, na občini in drugje zamude na poti v mesto in nazaj do vlaka precej nepotrebnega časa.

Ker ima občina dopoldne na razpolago dva šolska avtobusa, bi bilo prav, če bi prisluhnili želji občanov in uredila prevoz vsaj ob uradnih dneh. Morda bi za začetek uvedli poizkusno vožnjo?

S. Sk.

## Sevnici primanjkuje prenočišč

Sevnica je lep kraj s slikovito okolico in z zgodovinskimi posebnostmi, med katere spada zlasti sevniski grad. V mestu je 5 gostiln, restavracija, 2 bifeja in vinoč, medtem ko prenočišč primanjkuje. Restavracija pri postaji ima le 8 tujskih sob z 11 posteljami, kar pa marsikaj ne zadošča. Uprava gostinskega podjetja bo zato skušala z domačimi skleniti dogovor za oddajo tujskih sob oziroma ležišč, kar delajo tudi v drugih turističnih krajih. Morda pa bi se lotili tudi gradnje weekend hiše v okolici mesta?

## SEVNIŠKI VESTNIK

# Vsaj orodjarno in gasilski stolp!

**Pred pričetkom gradnje gasilkega doma v Črnomlju — Nujno sta potrebna vsaj orodjarno in gasilski stolp za spravljjanje opreme, medtem ko dvorano in druge prostore lahko kasneje prizidajo**

O zidavi gasilkega doma v Črnomlju se že več let govori, žal pa sredstev za gradnjo v preteklih letih niso mogli ali pa niso znali zagotoviti. Z naraščanjem in razvijanjem industrijskih podjetij in hitro rastjo drugih pomembnih objektov v Črnomlju in tudi v drugih krajih občine pa je nujno potrebno izboljšati požarno varnostno gasilsko službo. Gasilsko društvo Črnomelj bi moralo biti izvežbano in opremljeno tako, da bi lahko vedno uspešno posredovalo v požaru v domačem kraju in na področju celotne občine.

Sedanja gasilska oprema je bila stlačena v neprimeren skladišču, kjer je bil tudi gasilski avtomobil. Kadar gori, morajo gasilci najprej spraviti ven avtomobil, šele nato pridejo do opreme. S tem zamude precej časa, pri gašenju požarov pa je dragocena vsaka minuta. Razen tega je sedanja gasilska oprema zastarela in dotrajana.

Vse to je gasilsko društvo in vse pristojne na občinski

skupščini ter v družbeno-političnih organizacijah privedlo do tega, da so se resno ogreli za gradnjo novega gasilkega doma, kljub temu da so s sredstvi nedvomno velike težave.

Po že izdelanem načrtu bi gasilski dom z orodjarno in stolpom veljal okoli 60 milijonov dinarjev, z dvorano in stanovanjem vred pa še nadaljnjih 20 milijonov dinarjev. Lokacija je določena, zemljišče odkupljeno. Zavarovalna skupnost SRS je pripravljena prispevati 25 milijonov dinarjev s pogojem, da se 15 milijonov dinarjev porabi letos, 10 milijonov pa prihodnje leto, upoštevajoč 25-odstotno omejitev sredstev. Vsa preostala potrebna sredstva pa bi morali zbrati v občini kot soudeležbo.

Občinska skupščina letos ne more sprejeti nobenih novih denarnih obveznosti, ker ima vsa sredstva že vnaprej oddana. Da pa denar, ki so ga pripravljene dati v Ljubljani, ne bi zapadel, so se v Črnomlju zmenili, da bodo

sredstva za soudeležbo začeli zbirati med občani, v gasilskih društvih in v delovnih organizacijah.

Gasilsko društvo Črnomelj je zbralo že precej lesa, gradbenega materiala in denarja, za prostovoljno delo pa je tudi že precej prijav. Prav tako so obljubila izdatno pomoč gasilska društva iz drugih krajev domače občine.

Izvoljen 12-članski gradbeni odbor bo poskrbel, da bodo kljub vsem težavam novi gasilski dom v Črnomlju še letos začeli graditi.

## OBČANI, DELOVNE ORGANIZACIJE IN DRUŠTVA!

Junija bo v občini Črnomelj potekala zbiralna akcija za gradnjo novega gasilkega doma, ki je nujno potreben za uspešno delo gasilcev pri čiščenju vašega osebnega in skupnega družbenega premoženja.

Pomagajte v tej akciji po svojih močeh in naj ne bo nikogar, ki bi odklonil pomoč gasilcem, saj tudi oni nikoli in nikomur ne odklonijo pomoči!

**Gasilsko društvo ČRNOMELJ in gradbeni odbor**

## 654 krvodajalcev v občini

25., 26. in 27. maja je bila v črnomljski občini krvodajalska akcija, v kateri se je prijavilo za sodelovanje 689 ljudi, kri pa je oddalo 654 krvodajalcev. Od tega v Semicu 166 ljudi, v Črnomlju 262 in na Vinici 226.

Vsi odbori krajevnih organizacij RK so bili v pripravah zelo delavni, najbolj pa so se izkazali v Črmošnjicah, Semicu, na Vinici, v Dragatušu, in Adlešičih, Starem trgu in v Črnomlju, kjer so zbrali največ prijav. Tudi delovni kolektivi so pokazali lepo razumevanje. Pohvalo zaslužijo zlasti kolektivi pod-

jetij Belt, Lič, semiške Iskre in opekarne v Kanižarici.

K tako dobremu odzivu, ki je presejal vsa pričakovanja, je gotovo pripomoglo tudi 12 zdravstvenih predavanj po vseh večjih krajih.

Zal so morali krvodajalci precej čakati, preden so prišli na vrsto, ker v ekipi za odvzem krvi ni bilo dovolj strokovnjakov. To pomanjkljivost bo treba v prihodnje vselej odpraviti!

## NOVICE ČRNOMALJSKE KOMUNE

### Novo v obrtnem servisu

Pred kratkim je Obrtni servis v Semicu izdelal prvo serijo električnih pastirjev, kakršne v zapadnih državah, pa tudi nekatera posestva pri nas, s pridom uporabljajo. Pastirji so namenjeni zasebnim kmetovalcem in združam, stali pa bodo okoli 35.000 dinarjev. Dobavljali jih bodo tudi po pošti.

Kupci v Zapadni Nemčiji se zanimajo za neki droben izdelek semiškega obrtnega servisa. Če bodo Semicani ponudili ugodno ceno, bodo Nemci naročili okoli 80.000 komadov teh izdelkov. Tako bi se tudi to podjetje lahko vključilo v mednarodno delitev dela.

Kovaška delavnica semiškega obrtnega servisa je znana daleč naokrog. Vodi jo visokokvalificirani otrodn kovač Tone Boldan, nekdanji zaposlen na Dvoru. Kovaška delavnica ima toliko naročil, da vseh ne more izdelati. Pred kratkim so dobili še naročbo iz Južne Amerike za izdelavo nekakega orodja. Zal naročila semiška kovačnica ne more sprejeti, ker je njena zmogljivost premajhna za izdelavo 10 ton tega orodja, kolikor bi ga morali izdelati. D. F.

### Prisrčna zahvala

Občinski odbor RK Črnomelj se lepo zahvaljuje vsem darovalcem krvi, delovnim kolektivom za razumevanje, aktivistom RK, medicinski sestri Marici Hudelja v Vinici, zdravniku dr. Antonu Kvasiču iz Semicu ter vsem drugim, ki so v tej akciji kakorkoli pomagali.

## OBISK PRI DELAVKI NA SUHORJU

### »Pravijo, da bodo slabim odpovedali...«

Podjetje LEPIS na Suhorju nudi zaslužek mnogim moškim in tudi ženskam iz vseh bližnjih vasi. Podjetje ima več proizvodnih prostorov, nekateri pa delajo na prostem. Med temi je tudi Terezija Staniša, starejša delavka s Suhorja. Prenša surovo izdelane lesene police, pomaga pri cirkularci in pri-

skih težavah vašega podjetja?

— So nam nekaj povedali, pa je menda tudi drugje tako, ne samo pri nas.

— Ste na sestankih razpravljali o potrebnih ukrepih znotraj podjetja?

— Smo. Rečeno je bilo, da bodo vsi slabi delavci, ki ne dosegajo norm in so neresni pri delu, morali stran, če se ne bodo v enem mesecu popboljšali.

— Pa se vam zdi to prav?

— Seveda!

Za vsak slučaj je še skomignila z rameni. Ra-

### Zadnji čas za zmenek!

Res da letošnje deževno vreme še ne daje upanja, da se bomo lahko kmalu kopali v Kolpi, vseeno pa meseci naglo teko in glavna turistična sezona je že prav pred durmi.

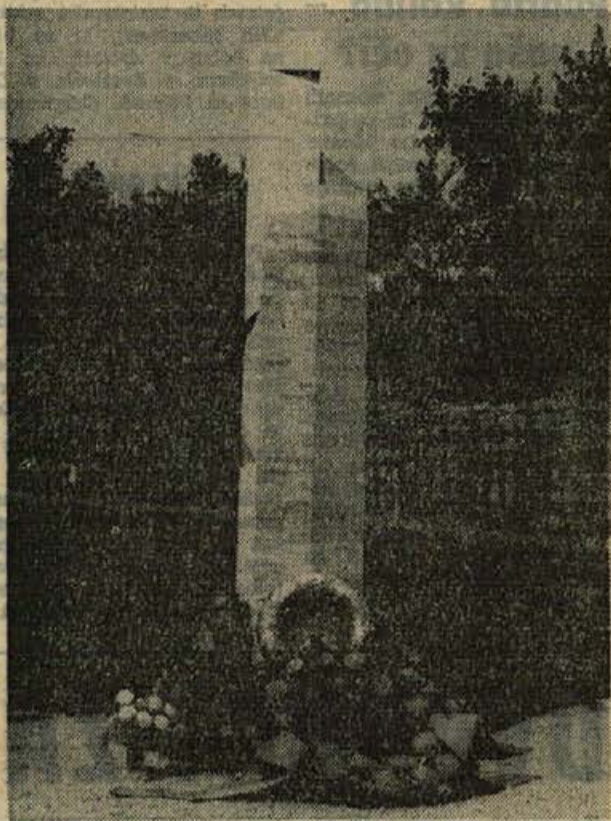
Metliško kopališče je nujno potrebno vsaj nekaterih manjših popravil. Požomljena so ključavnice, nekateri deške so dotrajale, pokositi bi morali travo, napraviti nov leseni dostop v vodo, katerega je lani odnesla voda itd.

Videti je, da s temi deli vse preveč odlašajo! Turistično društvo, gostinjsko in komunalno podjetje bi se morali vendarle že zmeniti, kdo bo kaj naredil, da ne bo spet julij tu, kopališče pa ga bo dočakalo neuporabno.

### Da bo Metlika lepša

Delavci domačega Komunalnega podjetja že vso pomlad urejajo parke in nasade v mestu. Čež poletje bodo pri stopnicah na Partizanskem trgu uredili nov nasad, grde lesene stopnice pri hotelu pa bodo zamenjali z betonskimi, poleg katerih bo še manjši parkirni prostor za hotelske goste.

Eno najvažnejših komunalnih del, za katerega se občani zelo zanimajo, pa je ureditev pokopališča. Do jeseni bodo popravili pokopališki zid, opravili pa bodo še razna druga dela na pokopališču.



30. maja je občinsko združenje borcev NOV v Metliki v sodelovanju s krajevno organizacijo odkrilo v Podzemlju grobnico in spomenik 90 padlim borcem in žrtvam fašističnega nasilja. Med temi so štirje neznani padli junaki. — Na otvoritvi ob 10. uri se je zbralo precej domačinov, popoldne pa so se partizanski govori in spomini nadaljevali na družabni prireditvi. — Odkritje spomenika sodi v sklop proslav ob 600-letnici Metlike in 20-letnici osvoboditve.



me v roke vsako delo, ki ga je pač treba opraviti.

— Ali ni preveč naporno za ženo vaših let delati vedno na prostem?

— Nič mi ni hudega, saj sem dela vajena. Dve leti sem v dvorani delala ročaje, odkar pa jih ne delamo več, ker jih nismo mogli prodati, sem šla brusiti police. Tudi to smo delale v pokritih prostorih, vendar sem sama prošla za premostitev k zunanjim opravilom. Ker nisem preveč zdrava na pljučih, nisem mogla prenesti prahu, ki se v brusilnici venomer dviga.

— In zaslužek? Ste z njim zadovoljni?

— Kolikor naredimo, toliko dobimo. Na mesec zaslužim okoli 24.000 do 26.000 dinarjev.

— Ali kaj veste o gospodar-

## METLIŠKI TEDNIK

## TOŽE DULAR MLINI OB KOLPI UMIRAJO

Prav nič se ne bova obirala. V vaški gostilni sva dobila kruha in steklenico mleka. Ze v temi sva se vrnila k reki. In še preden smo pojedli večerjo, so debele kaplje zaropotalo po drevju in šotoru. Zdaj ležimo pod platneno streho in bliski se trgajo, da je od časa do časa čisto svetlo v šotoru. Vmes lije dež.

Res imamo na tem potovanju smolo. V nekaj dneh nas že tretjič pere z neba. Prej pa je cele tedne držalo lepo vreme.

Ležimo v šotoru na zračnih blazinah in se pogovarjamo. Zunaj se kar naprej bliska, grmi in dež lije kot za stavo.

Govorimo o vsem mogočem in potem se Janez spomni, da je Lojze Zupanc v svojem Velikanu Nenasiu napisal tudi zgodbo o mlinu na Sračku. Pravzaprav je o mlinih, mlinarjih in o drugih ljudeh, ki živijo okoli Kolpe, spletenih za čuda veliko resničnih in izmišljenih zgodb. Nekaj skrivnostnega, grozljivega je namreč, če v temi sumi slap; če klopotajo vodna kolesa, če se potresa pajtelj in brli v malenici le drobna oljenka ali pa črepec, v katerem je v svinjsko salo zataknen predivast cunder. . . . Takrat prihajajo na obiske mrtvi mlinarji, ki so jemali krivično merico, utopljen-cl, posekani Turki, krivični grašča-

ki, hajduki, tihotapci pa hudiči, čarovnice, volkodlaki. . . Dolga je njih vrsta in zato je res najbolje, da ob taki uri v malenici zapahneš vrata in jih ne odpreš, pa četudi krščanska duša trka nanje.

Da, z vsem mogočim ima človek opraviti v takih urah, tudi s samim vragom, kot na primer mlinar na Sračku. Pa je mlinar vraga o pravem času prestrašil, sicer bi mu ta s skalo zmlinčil malenico.

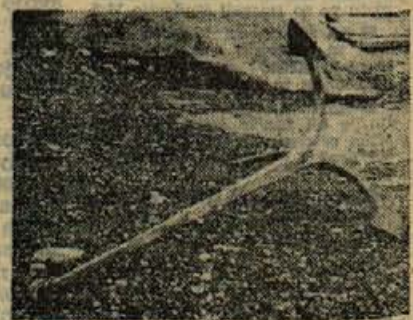
E, junaki so bili včasih obkolpiski mlinarji! In zviti pametnjaki, da jim ni bilo para! Kaj ne bi bili, ko pa je dolski mlinar samega vraga ujel v steklenico! In drugikrat mu je vrteči se vrhnjak spustil na nogo in mu jo polomil, da zlodej še dandanes šantav hodi po svetu. In kaj boste šele rekli o mlinarju, ki je živega vraga stisnil med kamna, da so mu kosti zahreščale in so se smrdljive dlake kar usule izpod kamna.

Pa tudi drugi ljudje ob Kolpi se vragu niso dali! Naj vas samo spominim na kovača v Bilpi, ki je rogatcu zdravil glavobol s težkim kladivom. Ali na otoškega ribiča, ki je ujel v mrežo sod z vragom, ali pa na Božakovce, ki so rogatac primorali, da jim je pod Magdalensko skalo belil črno volno. Niso se dali vragu, res ne! In če ne verjamate,

da je bil resnični vrag, pa pojdite gledat h Kolpi vrazjo pečino in vrazje stopinje! Ali pa v krasinsko lozo vrazji kamen ali na Vinomer vrazji studenec!

Pa ne samo vrag; v Kolpi je bil tudi povodni mož in bile so hudobne vile Kolpijanke. Bile pa so tod okrog šee coprnice, volkodlaci in kučarski velikan, ki je nekoč pri Krasincu sezidal most čez Kolpo, pa ga je potem sam porušil, ker Krasinčani niso držali dane besede. In kaj naj rečemo o njegovi ženi Velebabi, ki je bila tako velika, da se je z eno nogo ustopila v Zemelj, z drugo pa v hrvaško Zaluško, slap pri otoški malenici pa imela za perilnik!

Potem pa so bili tu še hudobni



Sidro na sračkem slapu





## Zlata žila ni prijetna bolezen

Zlata žila je pogostnejša bolezen moških kot žensk, čeprav jo ženske lahko tudi imajo. Zlata žila ni nič drugega kot razširjene žile dovodnice okrog črevesne odprtine, ki izgledajo kot nabrekli vozlički. Imamo lahko zunanjo ali pa notranjo zlato žilo, odvisno je od tega, kje se razvije. Če so vozlički tik ob odprtini, je zunanja, če pa so globlje, za mišico stiskalko črevesa, je notranja. Zlati žili pravimo s tujko hemeroidi.

Vzrokov za nastanek zlate žile je več. Prav gotovo je prirojena nagnjenost k tej bolezni vredna pozornosti, dosti doprinese k njej dolgotrajno zaprtje, največ pa verjetno sedenje, ker je tedaj prekrvavitve oziroma krvni obtok v medenici slabši. Pri ženskah nastanejo hemeroidi v nosečnosti prav pogosto. Toden vzrok nastanka zlate žile vedno ne najdemo.

Bolnik lahko ima zlato žilo več let, ne da bi zanj vedel. Če ga začne peči ob odprtini črevesa ali pa če ga tam srbi, se spomni nanjo. Zdravnik vidi in otipa pri preiskavi modre in mehke vozle žile. Če se zlata žila vname, čuti bolnik močne bolečine in težave z blatom. Včasih zlata žila krvavi, če vozlički peči. Kri vidimo na blatu in najdemo jo na perilu. Take krvavitve povzročijo več strahu kot nevarnosti, vsaj ponavadi. Prav zaradi teh težav poišče bolnik zdravnika.

Če hočemo zlato žilo pozdraviti, potem je nujno, da jemo take stvari, ki naredijo blato mehko, da s trdim blatom mehnično ne dražimo črevesa in žil. Priporočamo več gibanja in športa, vendar ne jahanje in vožnje s kolesom. Zvečer navadno priporočamo dalj časa po eno svečko proti hemeroidom v črevo, da jih zdravimo. Pri vsem tem priporočamo seveda brezpogojno osebno higieno. Le v slučaju, če je zlata žila prevelika ali pretrdovratna, brez kirurškega noža ne gre.

Dr. B. O.

## Veslači na regati v Karlovcu

Letošnji zlet bratstva in enotnosti se je začel z veslaško regato, na kateri sta sodelovali le ekipe novomeške Krke in domače Korane. V moški konkurenci so Novomeščani zmagali v skifu (Dolinshek) in četvercu, domači pa v

doublu, medtem ko Novomeščani niso imeli osmerca. Tako so Karlovcani v skupni konkurenci zmagali s 460:310. Pri ženskah pa so Novomeščanke zmagale obkraj: v skifu (Jarčeva) in doublu in zmagale tudi ekipno s 160:100.

## DVE PRVI MESTI V IZOLI

Nedeljske Istrske regate v Izoli se je udeležilo tudi dokaj številno veslaško zastopstvo iz Novoga mesta.

## Šahisti gimnazije — odlični

Na šahovskem prvenstvu srednješolcev v Ljubljani so gimnazijci iz Novoga mesta igrali zelo dobro, saj so se plasirali med štiri najboljše ekipe v Sloveniji, potem ko so premagali gimnazijo iz Most s 5,5:2,5. Več jim ni uspelo doseči, ker so jih zaustavili gimnazijci iz Bežigrada, ki so zmagali s 5:3. Letošnji zmagovalec je Subičeva gimnazija iz Ljubljane, ki jo v polfinalu premagala mariborski Tabor, v finalu pa še bežigradska gimnazija.

## Jesenice — Novo mesto 3:0

V prvenstveni tekmi slovenske odbojarske lige so Novomeščani v gostih izgubili z vodnimi Jesenicami gladko 3:0 (5, 6, 10). Po petih tekmah so Novomeščani zbrali 4 točke in so slej ko prej v spodnjem delu razpredelnice.

sta, Novomeščani so v močni konkurenci zasedli četrto mesto in se uvrstili kot najboljši sladkovodni klub. Zmagovalec je postal ekipa Arga iz Izole. Med posamezniki sta novomeška skifista Mevžek in Udovčeva zmagala v mladinski konkurenci, članska četverec in doubl scoull sta bila druga, mladinski doubl je bil tretji, mladinski četverec pa četrti.

## Črnomelj tretji v Sloveniji

Na mladinskem rokometnem prvenstvu Slovenije je ekipa iz Črnomolja zasedla tretje mesto, ker jo je v odločilni tekmi oskodoval sodnik Božinovič, ki je očitno navijal za domače, saj je dosodil kar 5 najstrožjih kazni. Črnomolci so nato premagali Ljubljano s 17:6, Celje, štirikratnega prvaka, 8:3, Mursko Soboto 14:5, Novo Gorico pa z 9:2, tako da so zaradi odličnih iger poklicani v republiško reprezentanco kar tri mladince iz Črnomolja: Lozarja, Borisa Šimca in Zuniča.



KARLOVAC, MESTO PARKOV IN ZELENJA OB ŠTIRIH REKAH: KOLPI, DOBRI, MREŽNICI IN KORANI. KORANA, OB KATERI STOJI TUDI TALE MODERNI HOTEL »KORANA«, PRITEČE SKOZI PLITVIČKA JEZERA IN PRAVLJO, DA JE NJENA VODA ZDRAVILNA. HOTELICA KARLOVCA IMA PREZEJ ZGODOVINSKIH, PARTIZANSKIH, LOVSKIH IN DRUGIH TURISTIČNIH TOČK: DUBOVAC, OZALJ, BOSILJEVO, TOPUSKO, PETROVA GORA, LEŠČE...

## Karlovac živi za zlet

Zadnje priprave pred osmo manifestacijo bratstva in enotnosti ter velikim srečanjem mladine in gostov iz treh republik — Karlovčani so gostoljubni domačini — Štafeto palico bo izročil mladinec Ante Purgar

KARLOVAC, 4. junija. Petkovo dopoldne napoveduje dež iz sivih oblakov. Kljub temu pa človek na vsakem koraku čuti, da se mestu, ki je letos staro 386 let, bližajo veliki trenutki.

Letošnja manifestacija, tradicionalni Zlet bratstva in enotnosti, je spravila Karlovac in njegove prebivalce iz vsakdanjega tira. Kaže, kot da bi vsak izmed 40 tisoč Karlovčanov hotel prispevati vsaj delček, da bi zlet uspel tako kot še nobeden pred njim. Za devet tisoč sodelujočih na glavnem nastopu, za vse športnike, v 16 panogah, za vse gledalce, ki bodo v zlatih dneh prišli v Karlovac (napovedujejo jih tudi nekaj tisoč iz Novoga mesta), sploh za vse, ki se bodo v teh dneh mudili v mestu na Korani in Kolpi — hočejo pripraviti gostitelji nepozabne trenutke. Ne mislite, da je to le fraza: pred kavarno »Nebodera« so delavci podjetja Zelenilo zasadili v parku 6500 raznih cvetic! Trgovine bodo odprte od 6. do 24. ure, natisnili so tisoč načrtov mesta, ki jih bodo delili vodjem skupin. Vsak udeleženec zleta bo dobil trobarvni grb Karlovca, grbi pa bodo tudi v prodaji. Za to priložnost so natisnili razglednice mesta z žigom letošnjega osmega zleta. Ceste, ulice in hiše bodo okrašene z zastavami, izložbe v trgovinah pa bodo tudi posebej uredili.

To pa še ni vse. Filatelisti pripravljajo v teh dneh razstavo, poštarji bodo žigosali pisma in razglednice s posebnim žigom, na katerem bo tekst, posvečen osmemu zletu in še in še. Mladina iz petih republik in petih okrajev se bo v Karlovcu počutila kar najbolje. Poskrbeli bodo tudi za dijake, saj bodo šole zaprli že 9. junija. V vseh disciplinah športnega programa bodo nastopile ekipe iz vseh petih področij. Izjemna je le veslanje (dve ekipe) in kolesarstvo, ki bo mimilo brez Novomeščanov.

Manifestacija bo res enkratna. Karlovčani se na vse načine trudijo, da bi zbrali v svojem mestu tudi goste svetovnega slovesa: Miroslav Cerar, naš telovadni prvak, bo, kot vse kaže, eden od njih. Čudovit bo tudi nastop mornarjev na glavni zletni prireditvi. V Karlovcu se vselijo tudi ponovnega srečanja telovadcev Novoga mesta in Karlovca. Tradicija medsebojnih srečanj se torej nadaljuje!

Štafeto, ki že od 5. maja kroži po treh bratskih republikah: Hrvaški, Bosni in Sloveniji, bo pokrovitelju Edvardu Kardelju izročil Ante Purgar, študent pedagoške akademije, trikratni mladinski prvak svoje republike v atletiki.

Za ureditev mestnega stadiona je šlo 2,5 milijona dinarjev. Uredili so parkirišča in dohode na stadion, ki bo najbrž premajhen za vse, ki si bodo hoteli ogledati višek letošnje manifestacije. Za organizacijo Zleta so v Karlovcu porabili 20 milijonov dinarjev. V enakih delih so stroške krili občina, okraj, jugoslovanska zveza za telesno kulturo in izvršni svet SR Hrvaške.

Taki so torej zadnji dnevi pred začetkom letošnjega osmega Zleta bratstva in enotnosti v Karlovcu. Karlovac, mesto v šesterokotniku z jarkom, ki je bil nepremagljiv za Turke in ki je zdaj v košarki, najpopularnejšem športu, nepremagljiv za vse ekipe druge košarkarske ve-

lesile v svetu — Jugoslavije, mesto s šesterokotno tržnico in vodnjakom v matematični sredini starega mesta; Karlovac iz leta 1579 je že zdavnaj zrasel v moderno mesto s 40 tisoč prebivalci, tako kot je Zlet bratstva in enotnosti, rojen v borbi naših narodov leta 1944, že zdavnaj prerasel svoje prve okvire in 500 udeležencev in postal res prava manifestacija bratstva in enotnosti mladine in vsega prebivalstva Karlovca, Banjaluke, Bihača, Novoga mesta in Siska.

Bližajočemu zletu lahko zaželimo le veliko, veliko lepega vremena. Za vse ostalo so — ali pa še bodo v zadnjih trenutkih — poskrbeli gostoljubni domačini letošnje velike manifestacije.

## Veliki dan Franca Babiča

Pet zmag Babiča iz petih voženj — Zmagoslavje Jugoslovčanov — Babič na starem ESU, gledalci navdušeni

Nedeljske spidwey dirke na stadionu Matije Gubca v Krškem so pritegnile veliko množico gledalcev, ki so si ogledali trobojni Nemec, Avstrijec in Jugoslovčan. Dirkači iz Jugoslavije so bili najuspešnejši, saj so zbrali 39 točk, Nemci 28 in Avstrijci 22.

Srca gledalcev so trepetala za domačina, lanskoletnega prvaka Jugoslavije, Franca Babiča. Kako sladko je bilo maščevanje za izgubljene točke na conskem prvenstvu, kjer mu je odpovedal stroj, ve najbolje on sam! Pet voženj, PET ZMAG in SKUPNA ZMAGA — to je njegova nedeljska bilanca, ki jo je občinstvo vinaro pozdravilo. Njegov edini nasprotnik je bil Avstrijec Kühr: toda tudi on je moral gledati zmagovalca v krček. Kazalo je, da ima Babič slabši stroj od drugih, saj so ga ti v ravnicah skoraj ujemali. Na ovinku pa ni bilo kale; s samosvojo tehniko je Babič, ljubljence v Krškem, vedno nabral toliko naskoka, da je zanesljivo zmagal z veliko prednostjo. Prvi val navdušenja je zajel gledalce že v tretji dirki, ko je Babič vozil prvič: zmagal je in porušil štiri leta stari rekord prege. Vse pa seveda ni šlo gladko, saj mi je pred tekmo dejal: »Danes mi ho odpovedal stroj!«

Nov Eso, ki je že plačan in za katerega smo rekli, da ho Babič prvič vozil v nedeljo, je še vedno

slabše, četrtje. Le defekt bi lahko odvezl Babiču triumf. To pa se ni zgodilo in ko je starter zamahnil s šahovsko zastavo, so leteli v zrak klobuki, dežniki in vse, kar se je dalo metati v zrak. Tako je po odločilni vožnji, ko so zadnji štiri dirkači šli na start, je Babič, še ves zadihnan in vesel, povedal za Dolenjski list naslednje: »Vesel sem in srečen, da sem danes zmagal pred domačim občinstvom, ki me je topla pozdravljalo. Zmagam kajpak nisem pričakoval, saj sem imel dopoldne stroj še v delih, novega Esa pa ni bilo od nikoder, čeprav ga je domače društvo že plačalo. Sicer pa: vse je dobro, če se dobro konča!«

J. SPLIHAL

JEKLENI MOZ NA JEKLENEM KONJICKU: Franc Babič, ljubljence domačega občinstva, je v nedeljo v Krškem pospravil lepo mednarodno zmago v konkurenci dirkačev iz Nemčije, Avstrije in Jugoslavije



